

TRANSPARENCY INTERNATIONAL

Bosna i Hercegovina

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
2023.**

Banja Luka

Krfska 64a

78000 Banja Luka

Sarajevo

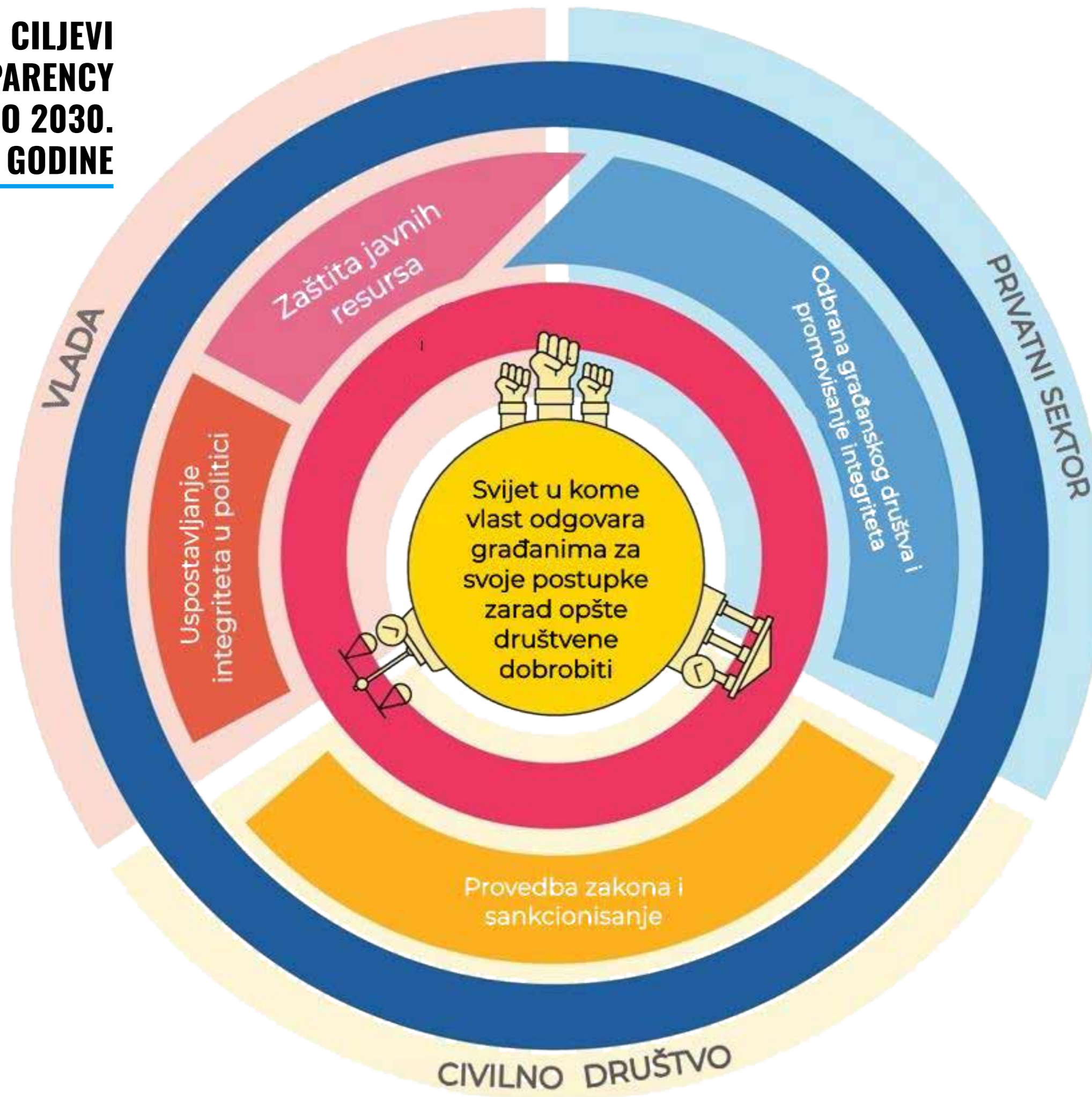
Mula Mustafe Bašeskije 9

71000 Sarajevo

www.ti-bih.org

4	STRATEŠKI CILJEVI TRANSPARENCY INTERNATIONAL DO 2030. GODINE
8	UVOD
12	PRAVOSUĐE I PROCESUIRANJE KORUPCIJE
12	MONITORING
14	ZAGOVARANJE
18	PRAĆENJE TROŠENJA JAVNIH SREDSTAVA
18	MONITORING
26	DODJELA KONCESIJA
26	MONITORING
28	ZAGOVARANJE
32	PРАВNA POMOĆ GRAĐANIMA U BORBI PROTIV KORUPCIJE
32	CENTAR ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI U BORBI PROTIV KORUPCIJE
33	ZAŠTITA OSNOVNIH PRAVA I SLOBODA
38	ZAŠTITA PRIJAVILACA KORUPCIJE
42	INTEGRITET IZBORNOG PROCESA
42	MONITORING
44	ZAGOVARANJE
48	INTEGRITET NOSILACA JAVNIH FUNKCIJA I SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA
48	MONITORING
50	ZAGOVARANJE
54	REFORMA JAVNE UPRAVE
54	AGENDA 2025
58	TRANSPARENTNOST I PRISTUP INFORMACIJAMA
58	ZAŠTITA PRAVA NA SLOBODU PRISTUPA INFORMACIJAMA
58	ZAGOVARANJE
62	SISTEM INTEGRITETA
62	PROMOCIJA INTEGRITETA KAO VRIJEDNOSTI
62	INTEGRITET POLITIČKIH PARTIJA
63	ZAGOVARANJE
70	ŠKOLE I EDUKACIJE
70	NOVA GENERACIJA LIDERA
70	OBUKE ZA DRŽAVNE SLUŽBENIKE
71	VAŽNOST RODNO OSJETLJIVE KORUPCIJE
71	JACANJE KAPACITETA OCD
74	KOMUNIKACIJA SA JAVNOŠĆU I MEDIJIMA
74	PRISUTNOST U MEDIJIMA
74	UTICAJ NA JAVNO MNJENJE
77	DRUŠTVENE MREŽE
77	WEB STRANICE I DIGITALNI ALATI
78	KREIRANI SADRŽAJI

**STRATEŠKI CILJEVI
TRANSPARENCY
INTERNATIONAL DO 2030.
GODINE**

PREGLED GODINE

ZVIŽDAČI U BIH I DALJE BEZ ZAŠTITE

23. juna održan okrugli sto "Prkos korupciji uprkos odmazdi: Kako do bolje zaštite zviždača u BiH?" povodom Svjetskog dana zviždača na kom je ukazano da je tokom prošle godine samo jedna osoba je zatražila zaštitu od APIK ali joj nije dodijeljen status zaštićenog prijavioca korupcije što najbolje ilustruje povjerenje građana u institucije koje bi trebale da štite zviždače.

PROTESTNA ŠETNJA PROTIV KRIMINALIZACIJE KLEVETE

18. jula 2023. godine predstavnici medija, aktivisti i brojni građani okupili su se u znak protesta na Trgu Krajine i održali protestnu šetnju do Narodne skupštine Republike Srpske u kojoj su poslanici raspravljali o uvođenju klevete Krivični zakonik RS. Uprkos višemjesečnih uzaludnih upozorenja i pozivanja da se zaštiti sloboda govora i povuče skandalozna odredba koja klevetu kvalifikuje kao krivično djelo, ovaj zakon je konačno i usvojen.

PRIORITETI ZA EU KANDIDATURU NA ČEKANJU

TI BiH objavio analizu "Proces integracije BiH u EU: 14 prioriteta iz Mišljenja Evropske komisije 4 godine poslije" koja pokazuje da je u cjelosti je ispunjen samo jedan od 14 prioriteta iz Mišljenja Evropske Komisije uz generalno pogoršanje po mnogim pitanjima koja se tiču demokratije, ljudskih prava i funkcionisanja institucija

BEZ NAPRETKA NA EU PUTU

Izveštaj Evropske komisije pokazao je da BiH u proteklih godinu dana nije ostvarila nikakav napredak u borbi protiv korupcije i vladavini prava te da su vlasti BiH izbjegavale donošenje ključnih zakona za vladavinu prava, mali broj "reformskih zakona" usvojen je u verziji koja nije zadovoljavajuća, a desio se i niz udara na građanske slobode.

PROTEST PROTIV ZAKONA O STRANIM AGENTIMA

Održan protestni skup na Trgu Krajine u Banjaluci protiv usvajanja Nacrta zakona o posebnom registru i javnosti rada neprofitnih organizacija, poznatijem kao zakon o "stranim agentima".

KORUPCIJA MEĐU NAJVAŽNIJIM PROBLEMIMA ZA GRAĐANE

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv korupcije predstavljeni su podaci po kojima je korupcija jedan od tri najvažnija problema za građane BiH dok su nacionalna pitanja prioritet za oko 5% stanovnika

UGROŽENA SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAMA

Obilježavajući 28. septembar, Međunarodni dan slobode pristupa informacijama TI BiH je ukazao kako novi Zakon o slobodi pristupa informacijama koji je usvojen u Parlamentu BiH umanjuje opseg stečenih prava i dostignuća prisutnih u predstojećim zakonima dok u određenim aspektima novo rješenje nije u skladu sa međunarodnim standardima i praksama

PRIVID REFORMI

Na putu ka EU BH vlasti usvojile set zakona koji koji predstavljaju tek privid reformi koje su dio 14. prioriteta za pregovore sa EU a neki su i lošiji od postojećih kao što je Zakon o VSTV i Zakon o slobodi pristupa informacijama.

REPUBLIKA SRPSKA LEGALIZOVAIA SUKOB INTERESA

Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS utvrdilo Nacrt izmjena Zakona o sprečavanju sukoba interesa koje potpuno legalizuju ovu pojavu i omogućavaju javnim funkcionerima da budu na čelu udruženja koja iz budžeta dobijaju iznose veće od 100.000 KM ako za taj angažman ne primaju platu, čime se štiti bivši predsjednik VSTS-a i savjetnik Predsjednika Republike Srpske Milan Tegeltija, koji se prethodno našao u sukobu interesa.

KRIMINALIZOVANA KLEVETA U RS

Uprkos brojnim upozorenjima i argumentovanim kritikama novinara, organizacija civilnog društva i međunarodne zajednice, usvojila Nacrt izmjena i dopuna Krivičnog zakonika RS kojim se kleveta vraća kao krivično djelo

PRVI REGISTAR KONCESIJA U BIH

U jeku energetske krize i buđenja svijesti javnosti Objavljena baza koncesije.transparentno.ba koja sadrži podatke o koncesionarima, koncesionim ugovorima, načinu obračuna naknada, plaćenim obavezama i dugovima koje koncesionari imaju prema entitetima, kantonima i lokalnim zajednicama širom BiH.

STANJE KORUPCIJE SE POGORŠAVA

Objavlivanjem rezultata CPI za 2022. Bosna i Hercegovina ponovo je nazadovala i zauzima 110 mjesto u svijetu i treće najgore u Evropi sa 34 boda što je pad od osam poena u odnosu na 2012. godinu.

2023

UVOD

Transparency International u BiH je tokom 2023. godine ostao posvećen ispunjenju svoje misije u borbi protiv korupcije i strateških ciljeva koji se odnose na zaštitu javnih resursa, uspostavljanje integriteta u politici, provedbu zakona u sankcionisanje korupcije i odbranu građanskog društva i promovisanje integriteta. Kako bi postigao rezultate, TI BiH je djelovao kroz kombinovanje pristupa pružanja pomoći građanima, monitoringa rada institucija, provođenja analiza, zagovaranja za unapređenje zakonskog i institucionalnog okvira i edukacije.

Nažalost, TI BiH se u svom djelovanju u prethodnoj godini suočavao sa velikim brojem izazova i pritiska vlasti koji su usmjereni na sužavanje prostora za djelovanje civilnog društva, prevashodno kroz inicijative i usvajanja zakona koji ograničavaju slobodu govora i udruživanja (izmjene Krivičnog zakonika RS i kriminalizacija klevete, upućivanje Nacrta Zakona o javnosti rada neprofitnih organizacija koji definiše organizacije kao „agente stranog uticaja, i sl.). Sve ovo je bilo praćeno izrazito agresivnom kampanjom nosilaca vlasti protiv medija i nevladinih organizacija, stvarajući negativnu atmosferu za djelovanje, podstičući napade, a što je na kraju rezultiralo i fizičkim napadom na aktiviste koji se dogodio upravo ispred prostorija TI BiH.

Zbog toga je prethodni period

obilježilo upravo djelovanje na odbrani građanskog prostora i djelovanje na sprečavanju usvajanja štetnih zakonskih rješenja, kao i uspostavljanje novih načina pravne podrške i edukacije za novinare i aktiviste koji se mogu naći pod udarom krivičnih postupaka, ali i drugih vrsta pritisaka i napada.

Prethodnu godinu su obilježili i pojačani naponi da se osigura minimum kvaliteta zakonskih rješenja iz oblasti vladavine prava, demokratije i borbe protiv korupcije, na kojima su vlasti djelovale, ili nisu djelovale, u okviru ispunjavanja prioriteta u procesu EU integracija. Neka od rješenja, poput novog Zakona o slobodi pristupa informacijama, izmjena Zakona o Visokom sudskom tužilačkom vijeću, Zakona o sukobu interesa, bili su predmet višegodišnjeg zagovaranja TI BiH, ali su na sceni bile opstrukcije i pokušaji razvodnjavanja ili čak usvajanja lošijih zakonskih rješenja u odnosu na postojeće.

Ipak, bez obzira na spoljne izazove i prepreke, TI BiH je ostvario značajne rezultate u monitoringu rada institucija, praćenju važnih segmenata raspolaganja javnim i prirodnim resursima, postupanju po prijavama građana, praćenju rada pravosuđa, provođenju analiza rada najvažnijih institucija, te insistiranju na njihovoj transparentnosti i odgovornosti.

Tako je Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije postupao je u 317 novih predmeta, dok se 1337 građana obratilo TI BiH

tražeći pravni savjet i prijavljujući različite oblike korupcije. Osim po prijavama građana, TI BiH je djelovao i u slučajevima svih nepravilnosti zabilježenih kroz istraživanja, baze podataka o radu javnih preduzeća, ustanova, nosilaca javnih funkcija, raspodjele sredstava za grantove, i sl.

TI BiH je tokom 2023. objavio prvi Registar koncesija u BiH, koji daje sveobuhvatne informacije o dozvolama, naknadama, koncesionarima, kao i o budžetskim prihodima prikupljenih koncesionim naknadama sa svih nivoa vlasti u BiH. Registar obuhvata informacije o 528 dodijeljenih koncesija i 735 koncesionih ugovora i predstavlja za sada jedini alat koji građanima nudi uvid u koncesiona prava za sve koncesije koje su trenutno aktivne u Bosni i Hercegovini.

Na isti način je predstavljen Indeks transparentnosti pravosudnih institucija u BiH, koji je TI BiH razvio u saradnji sa BIRN-om, a koji rangira nivo transparentnosti institucija pravosuđa u BiH (<https://indekspravosudja.ba/>) i obuhvata 20 tužilaštava i 74 suda, te je prvi indeks ovakve vrste u BiH koji se bavi transparentnošću pravosuđa.

S ciljem osiguranja integriteta nosilaca javnih funkcija, TI BiH je uputio oko 20 prijava nadležnim institucijama koje su vezane za sukob interesa na svim nivoima vlasti, te su pojedini funkcioneri se razriješili sa nespojivih funkcija, dok se u nekoliko predmeta još uvijek vode postupci.

U istom periodu TI BiH je pokrenuo 28 upravnih sporova zbog kršenja odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama protiv javnih organa na svim nivoima vlasti, te je dobio 17 upravnih sporova koji su pokrenuti u ranijem periodu.

TI BiH je proveo i brojna istraživanja koja mjere s jedne strane percepciju građana o korupciju, a sa druge stanje kapacitete zakonskog i institucionalnog okvira u različitim sektorima (od javne uprave, preko pravosuđa i drugih nadzornih institucija, do političkih partija i vlada) za sprečavanje korupcije i učešće građana.

Kako bi se građani motivisali ali i osnažili da djeluju protiv korupcije, TI BiH je proveo brojne obuke, kako u okviru Škole integriteta koja okuplja mlade iz različitih sektora, tako kroz tematske obuke institucijama, novinarima, organizacijama civilnog društva, i drugima.

Na kraju, TI BiH je i dalje nastavio graditi partnerstva i širiti saradnju sa organizacijama civilnog društva, institucijama, međunarodnim organizacijama i akademskom zajednicom, smatrajući da zajedničkim pritiskom i naporima može doći i do boljih rješenja i većih efekata u provođenju reformi.

transparency

PRAVOSUĐE I PROCESUIRANJE KORUPCIJE

oktobar

PROBLEMI SA ZAKONOM O VSTV-U

VSTV je na sjednici u oktobru 2023. godine ustanovio postojanje problema prilikom primjene novih ovlašćenja koja se tiču provjere imovinskih kartona sudija i tužilaca, te da se iste neće moći sprovesti do datuma kada zakon treba da stupi na snagu, čime su dovedena u pitanju imenovanja novih sudija i tužilaca, odnosno svojevrsnu blokadu cjelokupnog pravosuđa. Ovo je potvrdilo ranija upozorenja TI BiH koja su ukazivala na manjkavosti ovog zakona.

jul

INDEKS TRANSPARENTNOSTI PRAVOSUĐA

Tokom konferencije o stanju u pravosuđu i izmjenama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću (VSTV) predstavljena je online platforma pod nazivom "Indeks pravosuđa", koja sadrži rezultate indeksa transparentnosti sudova i tužilaštava u Bosni i Hercegovini, te informacije o predmetima korupcije i organizovanog kriminala, kao i informacije o disciplinskim postupcima koji su predmet monitoringa.

2023

PRAVOSUĐE I PROCESUIRANJE KORUPCIJE

TI BiH je nastavio i unaprijedio pristup praćenja rada pravosuđa, prije svega kroz praćenje procesuiranja korupcije, ali i disciplinskih postupaka protiv nosilaca pravosudnih funkcija.

Tokom 2023 godine objavljen je redovni **monitoring procesuiranja korupcije u BiH**, koji daje detaljne podatke o procesuiranju slučajeva korupcije (uključujući i posebnu statistiku procesuiranja korupcije na visokom nivou prema definiciji VSTV-a), te su ažurirani podaci na interaktivnoj mapi procesuiranja korupcije sa podacima za 2022. godinu (www.mapa.ti-bih.org), koja sadrži detaljne podatke o broju prijava, broju istraga, podignutih optužnica u BiH, kao i o broju i vrsti donesenih sudskih odluka u predmetima korupcije.

Tokom 2022. Godine zabilježeno je povećanje broja prijava za korupcijska krivična djela u odnosu na godinu ranije. S druge strane, smanjen je broj otvorenih istraga za korupcijska krivična djela u odnosu na 2021. Godinu, što je posebno bilo izraženo na nivou tužilačkog sistema RS, dok je skoro trećina istraga završena na način da je donijeta odluka o obustavi istrage.

Također, u odnosu na 2021. Godinu

smanjen je broj podignutih i potvrđenih optužnica za korupcijska krivična djela, dok je ukupan broj presuda povećan u odnosu na godinu ranije. Tokom 2022 donijete su ukupno 293 osuđujuće presude za korupcijska krivična djela. Udio zatvorskih kazni je iznosio 34,4%, dok je udio uslovnih osuda ostao na visokom nivou i iznosi 62,7%.

MONITORING

TI BiH je u saradnji sa BIRN-om nastavio aktivni monitoring procesuiranja korupcije, u okviru kojeg su predstavnici TI BiH pratili i analizirali 35 predmeta korupcije na Sudu BiH, Kantonalnom i Općinskom sudu u Sarajevu, kao i na Osnovnom i Okružnom sudu u Banjaluci. Na osnovu prikupljenih informacija tokom praćenja suđenja pripremljen, objavljen i promovisan je **Izveštaj o monitoringu procesuiranja slučajeva korupcije u BiH za 2022/2023. godinu**. Fokus izvještaja je bio na tri segmenta rada pravosuđa u procesu suđenja za korupcijska krivična djela: efikasnost, integritet i transparentnost.

Kada je u pitanju efikasnost, posebni izazovi koji su primijećeni tokom monitoringa su se odnosili na relevantnost dokaza korištenih na suđenjima, izmjene u sastavu vijeća, nepristupanje svjedoka suđenjima, dugotrajnost pretresa itd. Kada je riječ o integritetu, izazovi su najuočljiviji u kvaliteti optužnica i izvedenih dokaza, zakonitosti dokaza, nepristrasnosti suda, te poštivanje prava optuženih.

Također, primjetna je različita praksa kada je u pitanju **transparentnost postupka**, odnosno u postupanju pravosudnih institucija, ponekad i u samoj instituciji, a tiče se dostupnosti značajnih dokumenata u vezi sa predmetima korupcije, poput optužnica, presuda, zapisnika sa suđenja isl.

TI BiH je u 2023.g. pokrenuo 2 upravna spora protiv Općinskog i Kantonalnog suda u Sarajevu zbog odbijanja pristupa informacijama u predmetima koji su bili dio monitoringa. Spor protiv Kantonalnog suda u Sarajevu okončan je presudom u korist TI BiH, te su tražene informacije dostavljene, dok je spor protiv Općinskog suda u Sarajevu još uvijek u toku.

Rezultati monitoringa, kao i preporuke su predstavljene na konferenciji koja je održana u oktobru 2023. godine, te su prosljeđene pravosudnim institucijama u BiH. Pored tog izvještaja, TI BiH je objavio i analizu **Efikasnost pravosuđa**, učestalost zakazivanja i održavanja suđenja, koja je pokazala da je učestalost zakazivanja i održavanja suđenja u korupcijskim predmetima na visokom nivou.

Također, evidentirane su i česte izmjene u sastavu sudskih vijeća, česti i neopravdani izostanci optuženih i branilaca (posebno u slučaju Alija Delimustafić i dr.), kao i spora dinamika zakazivanja suđenja

od strane sudova.

Pored monitoringa procesuiranja slučajeva korupcije, TI BiH i BIRN su nastavili sa aktivnim **monitoringom disciplinskih postupaka protiv nosilaca pravosudnih funkcija** i tokom 2023. godine. Ukupno je praćeno 36 disciplinskih postupaka protiv 38 nosilaca pravosudnih funkcija, od čega je bilo 26 sudija i 12 tužilaca.

Na osnovu informacija prikupljenih tokom monitoringa disciplinskih postupaka, pripremljen je i objavljen izvještaj **Analiza efikasnosti i integriteta disciplinskih postupaka protiv sudija i tužilaca u BiH**. Analiza je pokazala da je došlo do povećanja izrečenih disciplinskih mjera tokom 2022. Godine.

Pored toga, TI BiH je pripremio i objavio analizu Disciplinska odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija.

Tokom 2023. godine je pripremljen i objavljen **Indeks transparentnosti pravosudnih institucija u BiH**, koji je razvijen u saradnji sa BIRN-om, te na osnovu unaprijed pripremljene metodologije rangirao nivo transparentnosti pravosuđa u BiH.

Indeks obuhvata 20 tužilaštava i 74 suda u Bosni i Hercegovini i predstavlja prvi indeks ovakve vrste u BiH koji se bavi transparentnošću pravosuđa. Indeksom su mjerena tri aspekta transparentnosti sudova i tužilaštava, i to: proaktivna transparentnost, odnosno dostupnost informacija na web stranicama institucija, zatim

reaktivnu transparentnost, odnosno poštivanje odredaba zakona o slobodi pristupa informacijama na zahtjev TI BiH i na pojedinačne zahtjeve građana, te transparentnost prema medijima, odnosno dostavljanje informacija na medijski upit. Na osnovu istraživanja, objavljena je analiza pod nazivom

Analiza je pokazala da je na tek nešto preko 50% zahtjeva za pristup informacijama odgovoreno u zakonskom roku, te da su dostavljane sve tražene informacije. Posebno zabrinjavajuću praksu predstavlja različito postupanje pravosudnih institucija u odnosu na profil podnosioca zahtjeva.

U slučajevima kada je zahtjev za informacije upućen od strane TI BiH samo u jednom slučaju je zabilježen slučaj tzv. "ćutanja administracije", dok je u slučajevima pojedinačnih zahtjeva građana na svaki treći zahtjev nije bilo nikakvog odgovora od strane institucija.

Pored analize, TI BiH je razvio i objavio on-line bazu pod nazivom **Indekspravosudja.ba**, koja između ostalog, uključuje i informacije o predmetima koji se nalaze pred sudovima i tužilaštvima koji su bili predmet monitoringa TI BiH i BIRN, ali i detaljne rezultate indeksa transparentnosti po pojedinačnim pravosudnim institucijama.

Indeks je privukao veliku pažnju javnosti, a posebno pravosudne

zajednice, prvenstveno VSTV-a, te je TI BiH učestvovao na nekoliko javnih događaja u organizaciji pravosuđa na kojima je, između ostalog bila tema i transparentnost pravosuđa i rezultati Indeksa.

Pored toga, rezultati indeksa, ali i analiza u vezi sa procesuiranjem korupcije, bili su osnova za seriju događaja **Pravo na pravdu** koji organizuje Delegacije EU u BiH, te su problematizovani na događajima i debatama sa pravosudnim institucijama i građanima u 8 lokalnih zajednica širom BiH.

ZAGOVARANJE

Tokom izvještajnog perioda TI BiH je bio jedina organizacija civilnog društva koja je konstantno javno **djelovala u procesu izmjena zakona o VSTV-u** kroz pripremu i slanje komentara i prijedloga na nacrt zakona Ministarstvu pravde BiH, ali i poslanicima i delegatima u Parlamentarnoj skupštini BiH u toku parlamentarne procedure.

S tim u vezi, organizovana je i konferencija na kojoj je bilo riječi o izmjenama i dopunama Zakona, na kojem su govorili predstavnici EU Delegacije, ministar pravde BiH, predstavnici VSTV, te predstavnici civilnog društva i pravosudne zajednice, gdje su iznijete problematične odredbe zakona i upozoreno na potencijalne probleme u fazi implementacije.

Ključne zamjerke TI BiH od početka procesa odnosile su se na neadekvatne odredbe o sukobu interesa članova vijeća, nespojivih

poslova nosilaca pravosudnih funkcija, opseg srodnika za koje se prijavljuje imovina, nivo transparentnosti podataka iz imovinskih kartona, i, najvažnije, neadekvatnu osnovu za razmjenu podataka neophodnih za provjeru imovinskih kartona, čime se obesmišljava sama svrha ovih odredbi ukoliko je onemogućena provjera prijavljene imovine, te ukoliko nisu propisane sankcije za neprijavlivanje.

TI BiH je tokom cijelog procesa javno ukazivao na manjkavost odredbi, ali i upućivao prijedloge za unapređenje.

Upozorenja TI BiH su se naknadno pokazala opravdanim, jer je VSTV na sjednici u oktobru 2023. godine **ustanovio postojanje problema prilikom primjene novih ovlašćenja** koja se tiču provjere imovinskih kartona sudija i tužilaca, te da se iste neće moći sprovesti do datuma kada zakon treba da stupi na snagu,

čime su dovedena u pitanju imenovanja novih sudija i tužilaca.

Osim Zakona o VSTV-u, TI BiH je aktivno pratio procese u vezi sa izradom i sadržajem Zakona o sudovima BiH, kroz konsultacije sa relevantnim institucijama i javno djelovanje, apelujući da se proces otvori za javnost, ali i u pravcu sprečavanja sužavanja nadležnosti pravosudnih institucija na nivou BiH.

Pored toga, TI BiH je nastavio sa zagovaranjem za uvođenje i primjenu **vetting** procedura, odnosno dubinskih provjera u pravosuđu, u skladu sa Agendom dobrog upravljanja 2025 kod relevantnih domaćih i međunarodnih aktera, kroz javne istupe, analize i događaje.

Ovo je na kraju rezultiralo promjenom u stavovima predstavnika ključnih institucija, uključujući VSTV i pravosudnu zajednicu, te izražavanje veće spremnosti za uspostavljanje dubinskih provjera.

Serijski događaji na temu Izmjena zakona o VSTV-u "Pravo na pravdu"

PRAĆENJE TROŠENJA JAVNIH SREDSTAVA

oktobar

LEGALIZOVANO IZVLAČENJE SREDSTAVA IZ BUDŽETA

Na sjednici NSRS usvojene izmjene Zakona o sprečavanju sukoba interesa kojima je i zvanično ozakonjeno pravo javnih funkcionera da imaju nevladine organizacije koja se finansiraju iz budžeta i kojima od sada mogu nesmetano dodjeljivati milionske iznose "ako za rad u NVO ne primaju platu". TI BiH je više puta upozorio da će se ovim zakonom legalizovati slučajevi sukoba interesa brojnih funkcionera i savjetnika koji vode nevladine organizacije finansirane iznosima iz budžeta.

PONIŠTEN PRAVILNIK O REGISTRACIJI VOZILA

Zamjenik ministra aobraćaja i veza Bosne i Hercegovine, koji je preuzeo funkciju nakon smjene Vojina Mitrovića, u januaru je poništio sporni Pravilnik o registraciji vozila. TI BiH prošle godine podnio krivičnu prijavu protiv ministra Vojina Mitrovića, zbog nelegalnog usvajanja novog Pravilnika o registraciji vozila, čijom bi primjenom značajna javna sredstva mogla biti usmjerena privatnoj kompaniji.

januar

2023

PRAĆENJE TROŠENJA JAVNIH SREDSTAVA

S ciljem zaštite javnog interesa i osiguranja primjene pravnih sankcija za zloupotrebu ovlaštenja, TI BiH je zagovarao pristupe koji potiču transparentno ugovaranje i provodio nadzor nad javnim ugovaranjima, kao i poslovanjem i korištenjem javnih resursa u različitim sektorima.

MONITORING

U cilju povećanja nivoa transparentnosti i dostupnosti ključnih informacija o poslovanju javnih organa, ažurirane su prethodno izrađene baze podataka koje sadrže relevantne detalje o poslovanju, finansijama, upravljanju, platama i drugim bitnim aspektima rada javnih organa.

Predmet monitoringa posebno su bili sektori u kojima je korupcija najzastupljenija, pa je TI BiH po posebno razvijenim metodologijama pratio stanje u oblastima upravljanja javnim preduzećima, javnim ustanovama, potrošnje na javne nabavke kao i druge vidove trošenja javnih sredstava.

Kroz monitoring su uočene brojne manjkavosti koje ostavljaju prostor za korupciju, pa je TI BiH po ovim pitanjima pokretao inicijative i zagovaračke kampanje za izmjenu propisa ali i podnosio prijave nadležnim institucijama.

Nakon što je TI BiH prethodne godine podnio krivičnu prijavu protiv ministra saobraćaja i veza Bosne i Hercegovine, Vojina Mitrovića, zbog nezakonitog usvajanja novog Pravilnika o registraciji vozila, čijom bi primjenom značajna javna sredstva mogla biti usmjerena privatnoj kompaniji, pravilnik je početkom 2023. nakon razrješenja Vojina Mitrovića, poništen.

Upravljanje javnim preduzećima

U cilju povećanja nivoa transparentnosti i dostupnosti ključnih informacija o poslovanju javnih preduzeća ažurirana je prethodno izrađena baza podataka koja sadrži relevantne detalje finansijama, upravljanju, platama i drugim bitnim aspektima poslovanja.

Ova baza je povezana sa drugim bazama TI BiH te je brojnim novinarima i istraživačima olakšala identifikovanje slučajeva sukoba interesa i obavljanja nespojivih funkcija. **Baza javnih preduzeća** sadrži najvažnije godišnje podatke o poslovanju, dobiti, gubicima, broju zaposlenih i raznim diskrecionim troškovima **u 454 javna preduzeća u BiH.**

Na osnovu analize dostavljenih izvještaja rudnika iz sastava Elektroprivrede BiH, kao i prikupljanja podataka o izvozu uglja u Srbiju od nadležnih institucija, TI BiH je nadležnima prijavio slučaj neregularnosti prilikom izvoza uglja iz RMU Banovići.

U ovom slučaju Finansijska policija FBiH **prosljedila je izvještaj tužilaštvu.** Ugalj je izvožen u cijenama od 33,60 EUR/t do 69,50

EUR/t, a cijena za domaće kupce je iznosila oko 100 EUR/t, dok je prosječna cijena uglja na svjetskom tržištu iznosila 430 dolara po toni.

Stoga je postojala sumnja na radnje koje se mogu dovesti u vezu sa nezakonitim, neispravnim i neblagovremenim obračunima, sa ostvarivanjem i iskazivanjem knjigovodstva, odnosno poreskih prijava prometa i sa netačnim iskazivanjem podataka kod izvoza roba.

Rukovodstvo uprave tvrdilo je da se radi o uglju niže kalorijske vrijednosti ali je revizijom utvrđeno da laboratorijska ispitivanja kvaliteta uopšte nisu rađena. U istom slučaju UIO BiH odbija dostaviti TI BiH-u podatke o pojedinačnim izvoznicima, uključujući i firmu koja se povezuje sa finansiranjem SNS-a u Srbiji a direktno je bila uključena u posao izvoz uglja iz RMU Banovići. Zbog skrivanja informacija u ovom slučaju TI BiH je podnio tužbu nadležnom sudu.

Javne nabavke

Na osnovu praćenja postupaka javnih nabavki koji kontinuirano provodi, TI BiH je uputio **23 prijave nadležnim institucijama** koje se odnose na nepravilnosti uočene tokom monitoringa, a kako bi se osiguralo da budu sankcionisane.

U jednom od primjera, nakon što je TI BiH obavijestio Agenciju za javne nabavke o netransparentnoj dodjeli direktnih ugovora, JU

“Kulturno-sportski centar” Pale, Centar je odgovorio da će ispraviti postojeće direktne sporazume koji nisu istekli u pogledu roka objavljivanja, te obećao transparentno objavljivanje pojedinačnih javnih nabavki provedenih putem direktnih sporazuma u budućnosti.

Zbog izbjegavanja raspisivanja postupka javne nabavke u predmetu **izgradnje teniskih terena za turnir „Srpska open“** upućena je prijava Agenciji za javne nabavke, ali i Komisiji za odlučivanje o sukobu interesa BiH protiv predsjednika Teniskog saveza RS koji je dobio milionska sredstva za izgradnju navedenih terena, a predsjednik saveza je ujedno i direktor Regulatorne agencije za komunikacije, odnosno nosilac je izvršne funkcije.

Kako bi se unaprijedio integritet poslovnog sektora, što je ključno za poboljšanje konkurencije i poticanje ekonomskog rasta, TI BiH je pružao pravnu pomoć ponuđačima u postupcima javnih nabavki, a jedan od postupaka rezultirao je i prekršajnom prijavom koju je Agencija za javne nabavke podnijela nadležnom sudu.

Riječ je o postupku gdje je ugovorni organ u nabavci oglašavanja na web portalima u tenderskoj dokumentaciji upućivao na tačno određene portale, od kojih su neki čak bez oglasnog prostora.

Dodjela grantova

Baza praćenja raspodjele javnih sredstava udruženjima i fondacijama u BiH obuhvata informacije o iznosima, kriterijuma i krajnjim korisnicima javnih sredstava za finansiranje rada udruženja

građana i fondacija u BiH.

Na osnovu podataka prikupljenih u okviru ovog istraživanja, TI BiH je identifikovao značajan broj kršenja zakona o sukobu interesa, gdje se javni funkcioneri nalaze na čelu udruženja koja dobijaju sredstva iz budžeta.

Posebno se ističe slučaj prijavljen Komisiji za odlučivanje o sukobu interesa RS protiv predsjednika uprave FK Borac Banjaluka Milana Tegeltije, koji se istovremeno nalazi na funkciji savjetnika predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika za pravna pitanja, koji po tada aktuelnom zakonu nije mogao biti dio uprave kluba koji se finansira javnim novcem.

Pravdajući se medijima, Tegeltija je iznio tumačenje da "nije u sukobu interesa" jer za rad u klubu ne prima platu, a ubrzo nakon toga Narodna skupština RS je izmijenila samo jedan član Zakona o sprečavanju sukoba interesa i od zabrane izuzela funkcionere koji za rad u udruženju ne primaju naknadu.

Nakon što je izmjena Zakona stupila na snagu u oktobru, Komisija je donijela zaključak kojim se obustavlja postupak protiv Tegeltije, te kao razlog navodi upravo ove izmjene zakona. TI BiH je blagovremeno izjavio žalbu, a ista je odlukom drugostepenog organa - Komisije

za žalbe Republike Srpske usvojena, poništen je predmetni zaključak, te predmet vraćen na ponovni postupak i odlučivanje.

S druge strane, prijedlozi i komentari koji su dostavljeni na Nacrt izmjena i dopuna Zakona o sprečavanju sukoba interesa RS nisu usvojeni od strane NSRS.

Analizom baze o dodjeli grantova utvrđene su i nepravilnosti u sastavima rukovodstava **šest fudbalskih klubova iz Premier lige BiH**, i to, pored već pomenutog FK Borca, HŠK Zrinjski, FK Leotar, HŠK Posušje, FK Igman i NK Široki Brijeg koji su u svoje rukovodstvo imenovali javne funkcionere, ne vodeći računa o činjenici da obavljaju zakonom nespojive funkcije.

Naime, ovi klubovi su po raznim osnovama primali značajna javna sredstva iz budžeta različitih nivoa vlasti dok su u sastavu rukovodećih struktura bila lica koja obavljaju funkcije u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, čime su direktno kršeni zakoni o sukobu interesa.

TI BiH je podnio prijavu Komisiji za odlučivanje o sukobu interesa RS i protiv Slobodana Župljanina koji je prethodnih godina obavljao funkciju savjetnika tadašnje predsjednice Republike Srpske Željke Cvijanović, a istovremeno bio na čelu udruženja koje se finansiralo javnim sredstvima preko

dozvoljenog iznosa.

Župljanin je **predsjednik organizacije Starješina Vojske Republike Srpske**, koja je prema izvještaju objavljenom na svojoj web stranici tokom 2022. godine iz budžeta sa različitih nivoa vlasti dobila preko 140 hiljada KM.

Javne ustanove

U cilju povećanja nivoa transparentnosti i dostupnosti ključnih informacija o poslovanju javnih organa, ažurirane su prethodno izrađene baze podataka koje sadrže relevantne detalje o poslovanju, finansijama, upravljanju, platama i drugim bitnim aspektima rada javnih organa.

Baza javnih ustanova, sadrži informacije o sastavu upravljačkih tijela, platama direktora i članova uprave i nadzornog odbora, budžetima za 1.700 javnih ustanova širom BiH i trenutno predstavlja jedini resurs takve vrste u cijeloj BiH budući da niti jedno nadležno tijelo ili organ vlasti ne raspolaže sa tačnim podacima o tačnom broju javnih ustanova, broju zaposlenih i ukupnim budžetima kojima one raspolažu.

Podaci iz ove baze uvezani su sa informacijama iz drugih registara istraživačima i pomogli su kako TI BiH-u tako i novinarima u otkrivanju slučajeva sukoba interesa.

TI BiH je prijavio nekoliko slučajeva sukoba interesa u samom vrhu BH fudbala koji je postao meta političara na najvišim nivoima vlasti.

U jednom od takvih slučajeva TI BiH je prijavio direktora Srednjoškolskog centra u Prijedoru Aleksandra Milješića, koji je ujedno bio i odbornik u Skupštini grada, te vršilac dužnosti načelnika Odjeljenja za kulturu, međunarodnu saradnju, sport i nevladine organizacije Prijedor.

Nakon što ga je TI BiH prijavio Ministarstvu uprave i lokalne samouprave zbog obavljanja više nespojivih funkcija, on je vratio mandat gradskog odbornika Skupštini grada Prijedora. Takođe informacije o osobama koje su odgovorne za upravljanje javnim ustanovama **služile su medijima prilikom izvještavanja o radu tih ustanova**¹ i traženju odgovornosti ključnih donosilaca odluka.

Praćenje Ekonomskog i investicijskog plana

Na kraju, kako bi se osigurala transparentnost, odgovornost i integritet, TI BiH se, zajedno sa partnerskim organizacijama u regionu uključio u proces praćenja odabranih EIP projekata.

Kako zemlje Zapadnog Balkana pate od ozbiljnih strukturnih slabosti koje utiču na provedbu projekata, stvaraju prekoračenja troškova i smanjuju omjer troškova i koristi, kao ključni faktor ublažavanja ovih varijabli neophodna je aktivna uključenost specijalizovanih organizacija civilnog društva i think tankova u svim fazama projektnog

¹ <https://www.lijas.info/nezadovoljstvo-i-ogorcenje-medu-roditeljima-u-visokom-vrtic-poskupio-preko-noci/>

ciklusa.

Stoga je TI BiH proveo istraživanje o njihovoj uključenosti u bilo kojoj fazi velikih infrastrukturnih projekata, koje je dio regionalne studije „**Ka poboljšanoj implementaciji EIP za Zapadni Balkan - Stanje organizacija civilnog društva i think tankova**“²

ZAGOVARANJE

Kada je riječ o zagovaranju, tokom 2023. godine TI BiH je aktivno učestvovao u **oblikovanju važnih aspekata politika javnih nabavki**. Tako je TI BiH pružio konkretan doprinos putem dostavljanja komentara na prijedlog Pravilnika o zajedničkim nabavkama, centralizovanim nabavkama i osnivanju centralnog organa za javne nabavke, kao i na Pravilnik o ugovorima o oblasti odbrane i bezbjednosti.

Takođe, TI BiH je učestvovao u konsultacijama i aktivno doprinio izradi Strategije razvoja javnih nabavki za period od 2024. do 2028. godine, pružajući relevantne komentare i prijedloge.

Dalje, kako bi obezbijedili da se automatizacija i nove tehnologije koriste za onemogućavanje zloupotrebe ovlašćenja, TI BiH je zajedno sa partnerskim organizacijama radio na analizama postojećih rješenja i identifikaciji prostora za unapređenje.

Tako su kroz **analizu centralizovanih javnih nabavki**, prezentovani **postojeći nedostaci i izazovi**

² https://estima.mk/static/c2.2a1.15_xgju9t3kenqscsdmit8/s1/files/rte/documents/EIP-in-WB6_Part-1-1.pdf

sistema, te identifikovani prijedlozi za unapređenje, sa akcentom na implementaciju novih digitalnih sistema u procesu javnih nabavki koji mogu značajno poboljšati transparentnost procesa, smanjiti mogućnost korupcije, te povećati efikasnost u trošenju javnih sredstava.

Za predstavnike organizacija civilnoga društva organizovana je obuka „**Nova digitalna rješenja za efikasniju i transparentniju javnu upravu**“, kako bi se upoznali s inovativnim tehnologijama koje će uskoro biti implementirane u javnu upravu, a na istoj je prezentovana prethodno pomenuta analiza.

Dodatno, TI BiH je izradio analizu politika u oblasti zapošljavanja u javnim preduzećima u BiH, koja daje pregled regulatornog i institucionalnog okvira, te prakse upravljanja ljudskim resursima u javnim preduzećima u BiH, s posebnim fokusom na sam proces zapošljavanja.

Pored navedenog, a imajući u vidu važnost političkog okruženja, data je i analiza šireg konteksta u kojem javna preduzeća posluju, te kako taj kontekst utiče na politike upravljanja ljudskim resursima u javnim preduzećima.

Analiza je prezentovana na dva okrugla stola na temu **Zapošljavanje u javnim preduzećima** koji su održani tokom decembra u Sarajevu i Banjaluci, a koji su okupili predstavnike javnih preduzeća, međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva.

3. APRIL 2023.
TEGELTIJA IMENOVAN NA ČELO FK BORAC BANJALUKA
SAVJETNIK PREDSEDNIKA RS MILAN TEGELTIJA IMENOVAN NA ČELO FK BORAC BANJALUKA KOJI SE FINANSIRA IZ BUDŽETA U IZNOSU VEĆEM OD ZAKONOM DOZVOLJENIH 100.000KM

6. APRIL 2023.
IZJAVA MILANA TEGELTIJE
"ZA ČLANSTVO U UO NE PRIMAMO NIKAKVU NAKNADU PA NE MOŽE NI POSTOJATI SUKOB INTERESA. NE POSTOJE DVA INTERESA KOJA SU U SUKOBU."

15. MAJ 2023.
TI BIH PRIJAVIO TEGELTIJU ZBOG SUKOBA INTERESA
TRANSPARENCY INTERNATIONAL PODNIO PRIJAVU PROTIV TEGELTIJE I PET DRUGIH FUNKCIONERA KOJI VOĐE FUDBALSKE KLUBOVE IZ PREMIER LIGE BIH ZBOG SUKOBA INTERESA

8. JUN 2023.
NSRS USVAJA NACRT IZMJENA ZAKONA
NSRS USVOJILA NACRT IZMJENA JEDNOG ČLANA ZAKONA KOJIM SE IZ ZABRANE OBAVLJANJA DUPLIH FUNKCIJA U UDRUŽENJIMA FINANSIRANIM IZ BUDŽETA IZUZIMAJU FUNKCIONERI KOJI ZA RAD U UDRUŽENJU NE PRIMAJU NAKNADU

28. SEPT 2023.
NSRS USVAJA PRIJEDLOG ZAKONA
VEĆINA POSLANIKA U NARODNOJ SKUPŠTINI REPUBLIKE SRPSKE GLASA ZA PRIJEDLOG IZMJENA JEDNOG ČLANA ZAKONA O SPREČAVANJU SUKOBU INTERESA.

20. OKTOBAR 2023.
OBUSTAVLJA SE POSTUPAK PROTIV MILANA TEGELTIJE
KOMISIJA OBUSTAVLJA POSUPAK PROTIV TEGELTIJE JER SU IZMJENAMA ZAKONA PRESTALI RAZLOZI ZA VOĐENJE POSTUPKA

Tok predmeta sukoba interesa Milana Tegeltije

DODJELA KONCESIJA

POČETAK NADZORA NAD KONCESIJAMA U BIH

Nakon višemjesečnog istraživanja, objavljen je prvi Registar koncesija u BiH koji daje sveobuhvatne informacije o zakonodavnom okviru, dozvolama, naknadama, koncesionarima, kao i o budžetskim prihodima prikupljenih koncesionim naknadama sa svih nivoa vlasti u BiH. Na osnovu podataka iz Registra, TI BiH je pokrenuo nekoliko postupaka protiv nadležnih među kojima je sudski spor protiv Komisije za koncesije RS koja odbija da objavi uslove prenosa koncesionog prava vrijednog preko 100 miliona KM sa ERS na preduzeće "SE Trebinje 1" u vlasništvu mađarskog Lugos Renewables, koji je riješen u korist TI BiH.

april

2023

DODJELA KONCESIJA

MONITORING

U cilju unapređenja transparentnosti u oblasti koncesija, TI BiH je u aprilu 2023. objavio **Registar koncesija u BiH³** koji daje sveobuhvatne informacije o zakonodavnom okviru, dozvolama, naknadama, koncesionarima, kao i o budžetskim prihodima prikupljenih koncesionim naknadama sa svih nivoa vlasti u BiH.

Prethodno su prikupljeni podaci o koncesionarima, koncesionim ugovorima, načinu obračuna naknada, plaćenim obavezama i dugovima koje koncesionari imaju prema entitetima, kantonima i lokalnim zajednicama.

Registar obuhvata informacije o **528 dodijeljenih koncesija i 735 koncesionih ugovora**.

U procesu monitoringa i prikupljanja podataka TI BiH je podnio 10 izvještaja nadležnim inspekcijama vezano za nadzor nad pojedinačnim koncesionim ugovorima, dvije prijave Kantonalnom tužilaštvu SBK i ukupno šest tužbi zbog nedostavljanja informacija o koncesijama.

Podnošenje predmetnih prijava inspeksijskim organima uslijedilo je nakon zaprimanja prijave od strane građana da pojedini koncesionari koji vrši iskope ne poseduju

³ <https://koncesije.transparentno.ba/bs-Latin-BA>

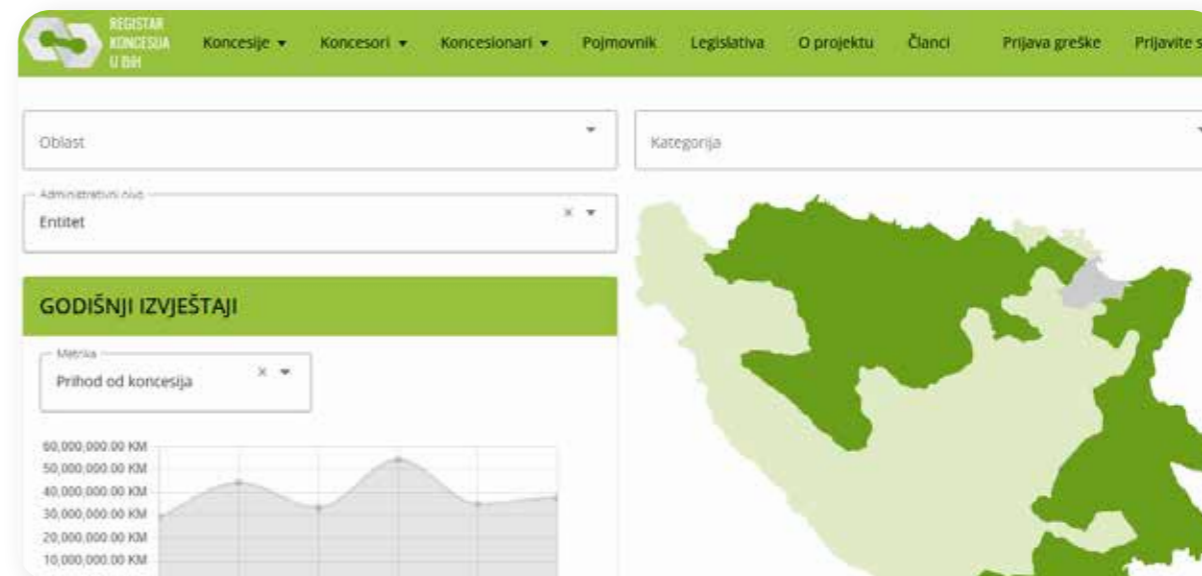
licencu za eksploataciju mineralnih sirovina izdatu od strane nadležnog ministarstva. U dva slučaja inspektori su **nakon prijave TI BiH zabranili eksploataciju geotermalne vode** zbog neposjedovanja dozvole nadležnih ministarstava, u jednom slučaju je utvrđeno da privredno društvo nema ni koncesiju ni licencu za izvođenje radova.

TI BiH je kroz praćenje podataka o prihodima od koncesionih naknada koji su sastavni dio baze, identifikovao brojne slučajeve loše naplate planiranih prihoda i zahtijevao od nadležnih organa dostavljanje informacija.

U jednom slučaju TI BiH je podnio tužbu protiv Ministarstva privrede Kantona Sarajevo koje odbija dostaviti bilo kakve informacije o koncesionarima, prihodima i potraživanjima iako postoje brojni slučajevi gomilanja značajnog iznosa obaveza kod pojedinih koncesionara.

Iz istog razloga tužio je i Poresku upravu RS zbog nedostavljanja informacija o naplati prihoda i obavezama posebno po osnovu naplate koncesionih naknada za eksploataciju mineralnih sirovina.

TI BiH je podnio i prijavu Upravnoj inspekciji zbog odbijanja opštine Neum da dostavi podatke o naplati naknade i obavezama od koncesionara Bakus d.o.o. koji je dobio pod koncesiju za upravljanje gradskim parkingom.

Registar koncesija u BiH koji za sada jedini prikazuje sve javno dostupne koncesione ugovore u cijeloj BiH

Takođe prikupljene su i informacije o eksploataciji šljunka u Republici Srpskoj na osnovu dozvola Voda srpske za održavanje vodotokova za koje nisu zaključeni koncesioni ugovori.

Ove informacije biće predmet analize i zagovaračke kampanje u narednom periodu kako bi se poboljšala naplata javnih prihoda po osnovu eksploatacije ovih prirodnih resursa.

U slučaju prijave Kantonalnom tužilaštvu SBK donesena je naredba o nespornođenju istrage protiv odgovornih osoba u Vladi ovog kantona koje su propustile da preduzmu radnje iz svoje nadležnosti kako bi naplatile milionske iznose potraživanja po osnovu koncesija.

TI BiH je u ovom slučaju izjavio pritužbu glavnom tužiocu i zatražio dodatne informacije o presuda Općinskog suda u Travniku kojim su otkazi ugovora proglašeni nevažećim.

*TI BiH je **dobio sudski spor protiv Komisije za koncesije RS**, koja odbija objaviti informacije iz postupka u kojem je Elektroprivreda RS (ERS) prenijela koncesiju za izgradnju solarne elektrane vrijedne oko 100 miliona KM na preduzeće "SE Trebinje 1".*

Preko ovog preduzeća koje je osnovala Elektroprivreda RS, mađarski Lugos Renewables na kraju je došao do koncesije za ovaj projekat bez ikakvog javnog nadmetanja, jer im je ustupljeno 70% vlasništva nad "SETrebinje 1".

Iako je već dva puta izgubilo sudski spor na osnovu tužbi koje je pokrenuo TI BiH, Ministarstvo saobraćaja i veza RS uporno **odbija objaviti Ugovor o koncesiji za izgradnju autoputa Banjaluka-Prijedor** s kompanijom "SDHS-CSI BH", zbog čega je TI BiH podnio treću tužbu.

Iako su presude Okružnog suda u Banjaluci jasno ukazale na

pravo javnosti da zna pod kojim finansijskim uslovima je postignut ovaj ključni infrastrukturni projekat, Ministarstvo nastavlja odbijati objavu informacija, zbog čega TI BiH nastavlja pravnu bitku, ali i javno ukazuje na netransparentnost ovog procesa.

Čak je i kineski investitor pristao na objavu dijela ugovora, ali Ministarstvo i dalje ignoriše odluke suda.

ZAGOVARANJE

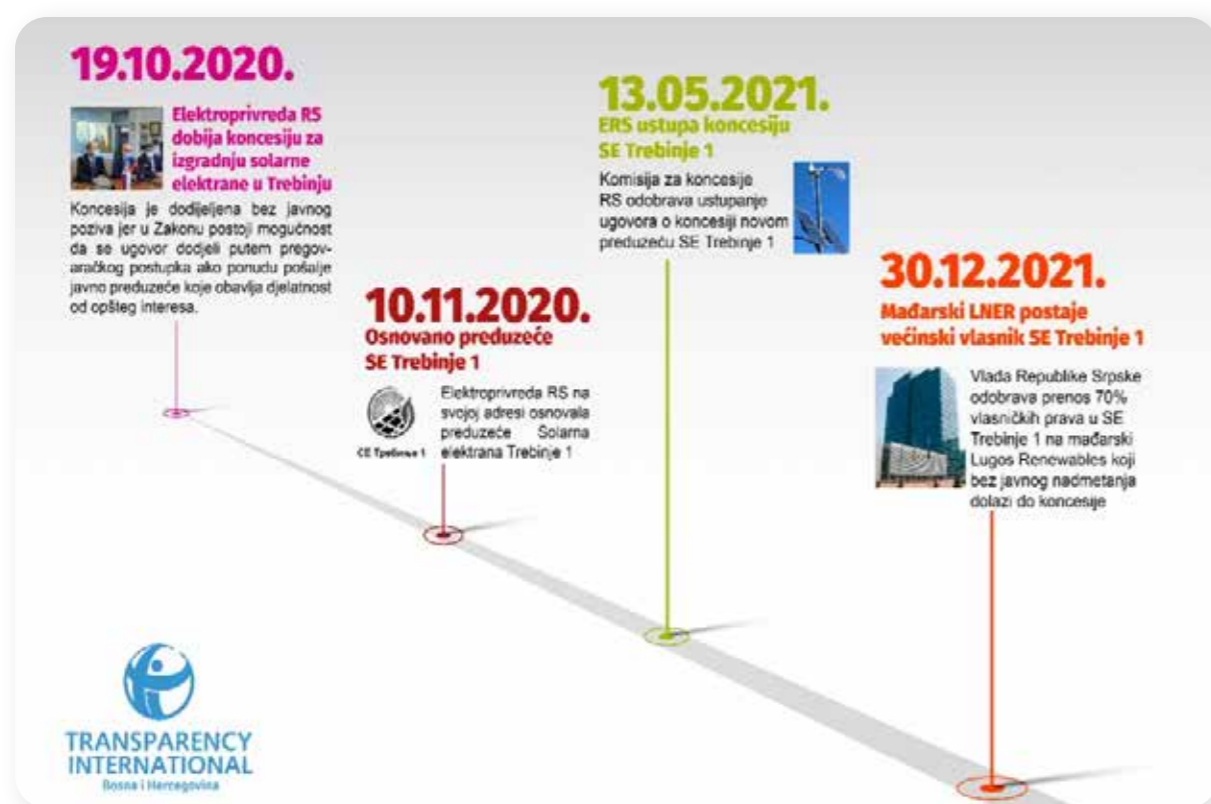
Imajući u vidu da je praksa nedostavljanja informacija uočena kod više institucija prilikom zaključivanju ugovora sa kineskim kompanijama, TI BiH je izradio plan zagovaranja za uspostavljanje transparentnog i odgovornog

okvira u vezi sa netransparentnim investicijama iz inostranstva **i informisanjem javnosti o njihovom uticaju na BiH.**

U cilju promocije važnosti uticaja korupcije na životnu sredinu kao i širenja svijesti javnosti o raširenosti problema sa kojima se ekološka udruženja suočavaju, TI BiH je u sklopu podcasta „Pretres“ posvetio tri epizode sa aktivistima koje zagovaraju bolju i adekvatniju zaštitu prirodnih resursa i koncesija u BiH.

Tako su svoje probleme iznijeli stanovnici Bistrice i Bukove kose, koji se bore protiv ilegalne eksploatacije lignita u području prijedorske regije, aktivisti za zaštitu slivova rijeka Bosne i Drine koji ukazuju na problem ilegalne eksploatacije riječnog šljunka koja

ugrožava sredinu ali i sigurnost poljoprivrednog i stambenog zemljišta te aktivistica iz Kaknja koja vodi pravnu bitku za zaustavljanje štetnog rudarenja u svojoj lokalnoj zajednici tokom koje je dobila prvu presudu protiv BiH po osnovu kršenja Bernske konvencije koja reguliše oblast koncesione djelatnosti.

Prenos koncesionog prava za SE Trebinje1 sa javnog na privatno preduzeće

PRAVNA POMOĆ GRAĐANIMA U BORBI PROTIV KORUPCIJE

jul

PREDVODNIK ODBRANE JAVNOG PROSTORA

TI BiH je bio jedan od organizatora protesta i koordinator aktivnosti i kampanja organizacija civilnog društva u odbrani javnog prostora koji se našao pod napadom nakon usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika kojim je kriminalizovana kleveta, ali i najavom Nacrta Zakona o posebnom registru i javnosti rada neprofitnih organizacija koji sadrži neustavne odredbe. Uspostavljena je mreža podrške za aktiviste, novinare, OCD i građane koji se mogu naći pod progonom zbog iznesenih informacija ili zbog svog djelovanja.

PRAVNA POMOĆ GRAĐANIMA U BORBI PROTIV KORUPCIJE

CENTAR ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI U BORBI PROTIV KORUPCIJE

U okviru Centra za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije tokom 2023.g. postupano je u 317 novih predmeta. U istom periodu zabilježeno je 1337 poziva na besplatnu telefonsku liniju za prijavu slučajeva korupcije.

Neki od predmeta koji su doprinijeli konkretnim promjenama::

- Na osnovu prijave TI BiH, Kantonalni inspektorat Tuzlanskog kantona, pronašao je četiri ljekara u Živinicama koji su pružali zdravstvene usluge pacijentima, bez dozvole za rad i registrovane djelatnosti.. Njima je izrečena zabrana rada, a reakcija nadležnih uslijedila je nakon upornog insistiranja TI BiH koji je prvu prijavu u ovom slučaju uputio još u januaru 2022. godine.
- TI BiH je podnio prijavu Uredu disciplinskog tužioca protiv Milanka Kaganića, glavnog tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine koji je tokom prošle godine veliku većinu predmeta dodijelio

mimo sistema automatskog upravljanja TCMS-a zbog čega je smijenjena njegova prethodnica na ovoj funkciji Gordana Tadić.

- TI BiH je zatražio provođenje vanrednog stručnog nadzora u Zavodu za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić nakon objave video snimka zlostavljanja šticećenika ove ustanove koji je proteklih dana potresao cjelokupnu javnost, ali i zaštitu osoba koje ukazuju na nepravilnosti u Zavodu, nakon izjava nadležnog ministra.
- TI BiH je po zaprimanju nekoliko anonimnih prijava, i uočenih nepravilnosti prilikom eksploatacije prirodnih resursa uputio 10 prijava inspekcijskim organima. U dva slučaja inspektori su zabranili eksploataciju geotermalne vode zbog neposjedovanja dozvole nadležnih ministarstava, dok je u jednom slučaju je utvrđeno da privredno društvo nema ni koncesiju ni licencu za izvođenje radova.
- Stavljen je van snage Pravilnik o registraciji vozila, zbog kojeg je TI BiH podnosio krivičnu prijavu protiv ministra transporta i komunikacija BiH Vojina Mitrovića, jer je Pravilnikom otvorena mogućnost da se značajni prihodi koje naplaćuje država ubuduće usmjere privatnom preduzeću.

- Stranka se obratila TI BiH sa informacijama vezanim za nezakonito sprovođenje javnog konkursa na koji je konkurisala od strane Agencije za državnu službu Republike Srpske. TI BiH je za stranku ranije napisao tužbeni zahtjev, te u toku parničnog postupka pisao sve podnesek, zahtjeve, izjašnjenja, završnu riječ i sl. S tim u vezi, stranka u 2023. godini dobila odnosni radni spor, odnosno poništen je sporni javni konkurs te utvrđen niz neparvilnosti,
- TI BiH je zaprimio dopis od stranke koja je ukazala na višegodišnji problem nelegalne gradnje na javnom putu čime je onemogućen prolaz. TI BiH se obratio nadležnom opštinskom inspektoratu koji je odbio da postupi uz obrazloženje da nije u nadležnosti inspektorata navedeni problem, nakon čega se TI BiH obratio kantonalnom inspektoratu sa zahtjevom završenje nadzora nad radom opštinskog inspektora, a koji je utvrdio propuste te naložio uklanjanje bespravno izgrađenog objekta.
- TI BiH je i u toku 2023. godine kontinuirano pravno savjetovao stranku Mladen Žabić koja je ranije dobila 3 radna spora protiv Poreske uprave i Okružnog suda u Prijedoru, a po tužbenim zahtjevima koje je sastavio TI BiH. U 2023. TI BiH je za

stranku pisao prijedloge za dozvolu izvršenja, te reviziju postupka.

ZAŠTITA OSNOVNIH PRAVA I SLOBODA

Proteklu godinu obilježili su brojni pokušaji uskraćivanja osnovnih ljudskih prava i sloboda, a posebno kada je riječ o slobodi govora i udruživanja.

Nakon što je Vlada Republike Srpske usvojila nacrt izmjena **Krivičnog zakonika kojim bi se ponovo kriminalizovala kleveta**, TI BiH je apelovao na predlagače da povuku prijedlog, te bio jedan od inicijatora i koordinatora kampanje koja je uslijedila. TI BiH je pripremao inicijative, komentare i dopise koje su zatim slale pojedinačno razne organizacije i pojedinci, kako bi se izvršio pritisak za sprečavanje usvajanja ovog zakona.

TI BiH je koordinisao brojne sastanke sa medijskim udruženjima, civilnim društvom i međunarodnom zajednicom po ovom pitanju, te je učestvovao i u seriji zagovaračkih sastanaka u više navrata u Briselu, Beču, Strazburu.

Specijalni izvjestioci UN prepoznali su inicijativu Transparency International BiH i drugih organizacija civilnog društva kojom je ukazivano na proceduralnim nedostatke koji su pratili donošenje Nacrta zakona o izmjenama i dopunama krivičnog zakonika RS.

Protest protiv izmjena Krivičnog zakona RS

Izjesticci su od nadležnih zatražili objašnjenje proceduralnih propusta na koje je TI BiH ukazao i Zakonodavnom odboru Narodne skupštine RS jer se tekst prednacrtu i nacrtu razlikovao, tačnije odredbe o kleveti su naknadno inkorporirane, kako bi se izbjeglo učešće javnosti.

TI BiH je bio i **jedan od organizatora protesta** koji su organizovani na dan sjednice NSRS kada je razmatran Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika, a koje su organizovali zajednički TI BiH, Klub novinara, advokati i aktivisti koji su u prethodnom periodu sarađivali na inicijativama sprečavanja kriminalizacije klevete.

Ipak, uprkos svim naporima, Narodna skupština Republike Srpske usvojila je izmjene Krivičnog zakonika RS, iako u izmjenjenom obliku u odnosu na prvobitnu

verziju.

TI BiH je nastavio koordinaciju sa drugim organizacijama i u pogledu sprečavanja usvajanja tzv. Zakona o stranim agentima, gdje je pripremao i upućivao **inicijativu za povlačenje Nacrta Zakona o posebnom registru i javnosti rada neprofitnih organizacija** u Republici Srpskoj prema Ministarstvu pravde, a kasnije i prema NSRS, ukazujući na diskriminatorne odredbe zakona i ograničavanje djelovanja udruženja, te prava zagarantovanih ustavom.

TI BiH je provodio i **javnu kampanju u vezi sa štetnim odredbama zakona**, finansiranjem institucija RS od strane međunarodnih donatora, organizovao je konferencije i konsultacije sa civilnim društvom, učestvovao u protestima, itd. Zagovarao je posebno i prema međunarodnim organizacijama i

institucijama s ciljem sprečavanja njegovog usvajanja, predstavljao je komentare predstavnicima svih ambasada i relevantnih organizacija, lokalnim institucijama, kao i kroz zagovaračke posjete institucijama EU i organizaciju javnih događaja na ovu temu.

Pored toga, upravo zbog usvojenih odredbi Krivičnog zakonika, ali i potencijalno usvojenog Zakona o javnosti rada neprofitnih organizacija, TI BiH je pokrenuo uspostavljanje **mreže pravne podrške za aktiviste, novinare, OCD i građane** koji se mogu naći pod progonom zbog iznesenih informacija ili zbog svog djelovanja, te će do kraja godine uspostaviti mrežu advokata koji će biti na raspolaganju aktivistima i mehanizam koordinacije pravne pomoći za naredni period, kako bi se pružila nešto brža, efikasnija i

efektivnija zaštita prava.

TI BiH je djelovao i u drugom slučaju **pokušaja ograničavanja prava na slobodu izražavanja**, pa je tako javno reagovao i uputio komentare i prijedloge na novi Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira na području Kantona Sarajevo i upozorio da ovakav zakon može dovesti do ozbiljnih kršenja ljudskih prava jer se pod krinkom borbe protiv lažnih vijesti otvara prostor za ograničenje slobode govora i cenzuru.

Na sporne odredbe Zakona TI BiH je među prvima ukazao i međunarodnim institucijama, te je kroz zagovaračke sastanke, izjave u medijima, sastanke sa međunarodnim akterima, uticao da se obustavi usvajanje ovog zakona.

Protest protiv najave usvajanja zakona o "Stranim agentima"

ZAŠTITA PRIJAVILACA KORUPCIJE

jun

ZVIŽDAČI ČEKAJU NA ODGOVOR INSTITUCIJA

Samo jedna osoba je zatražila zaštitu od Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) ali joj nije dodijeljen status zaštićenog prijavioca korupcije i ovaj podatak najbolje ilustruje povjerenje građana u institucije koje bi trebale da štite. Ovaj podatak je predstavljen na okruglom stolu "Prkos korupciji uprkos odmazdi: Kako do bolje zaštite zviždača u Bosni i Hercegovini?" organizovanog povodom Međunarodnog dana zviždača.

2023

ZAŠTITA PRIJAVILACA KORUPCIJE

Povodom Međunarodnog dana zviždača, 22. juna, TI BiH je sproveo medijske kampanje kako bi se istakla važnost i uloga zviždača, odnosno edukovala javnost o njihovoj ključnoj ulozi u otkrivanju nepravilnosti, zatim skrenula pažnja na specifične izazove u vezi sa zaštitom zviždača u Federaciji Bosne i Hercegovine i na kraju adresirao problem u ostatku Bosne i Hercegovine, gdje nedostatak pozitivnih primjera i sveobuhvatnih zakonskih okvira

dodatno ometa efikasnu podršku i zaštitu zviždača.

S druge strane, putem okruglog stola „**Prkos korupciji uprkos odmazdi: Kako do bolje zaštite zviždača u BiH?**“

TI BiH pozvao političke aktere širom BiH da usvoje nova i osiguraju primjenu postojećih zakona i da spriječe nedopustive pritiske najviših zvaničnika koje imaju negativan uticaj na prijaviocima korupcije kako bi se zviždačima pružila podrška koju iskrena i beskompromisna borba protiv korupcije zaslužuje i koju građani u BiH čekaju već godinama

Stranka, uposlenik jednog trgovinskog lanca, se obratila TI BiH sa informacijama vezanim za

nepravilnosti prilikom obračuna i rokove isplate plata i naknada, te prodaju higijenski neispravnih namirnica, nakon čega je TI BiH inicirao inspekcijski nadzor kod nadležne inspekcije koja je utvrdila niz prekršaja i izrekla sankcije

Stranka se obratila TI BiH sa informacijama vezanim za nezakonito zapošljavanje u jednoj javnoj ustanovi u Zapadnohercegovačkoj Županiji, odnosno da se zapošljavanje vrši bez sprovođenja javnog konkursa suprotno zakonskim propisima.

Nakon analize predmeta Transparency International u BiH se obratio nadležnom inspektoratu rada a koji je izvršio inspekcijski nadzor i potvrdio navode Transparency International u BiH te naložio postupanje na način da se svi interni akti moraju uskladiti sa zakonskim propisima, te da se proces zapošljavanja mora sprovesti javnim oglašavanjem.

Uposlenik jedne srednje škole se obratio TI BiH-u sa pritužbom na nemogućnost ostvarenja naknade troškova prevoza. Stranaka je svu traženu dokumentaciju blagovremeno dostavila, međutim rukovodstvo škole je odbijalo da odobri isplatu troškova prevoza

Obzirom na sve navedeno TI BiH je stranku svajetovao u daljim postupcima, te napisao i zahtjev nadležnoj inspekciji rada s ciljem sprovođenja inspekcijskog nadzora, nakon čega je stranci i odobrena tražena naknada.

Transparency International u BiH je zaprimio dopis u kojem se iznose određeni navodi vezani za nostrifikaciju diploma u Srednjobosanskom kantonu.

S tim u vezi, nakon analize propisa TI BiH je uočio određene nelogičnosti prilikom zasnivanja radnog odnosa, odnosno da je moguće zasnovati radni odnos u obrazovanju bez prilaganja prethodno nostrifikovane diplome stečene van BiH.

TI BiH se obratio nadležnom inspektoratu u Srednjobosanskom kantonu, a koji je potvrdio navode TI BiH-a, te naveo da je u praksi u ovom kantonu moguće zasnovati radni odnos, pa tek naknadno pokreteti postupak ekvivalencije i nostrifikovanja diplome.

Obzirom na navedeno, TI BiH je pokrenuo zagovaračku kampanju prema zakonodavnom organu u Srednjobosanskom kantonu te drugim nadležnim organima s ciljem sprečavanja ovakvog postupanja i otklanjanja rizika za koruptivno djelovanje.

Prkos korupciji uprkos odmazdi - Okrugli sto na temu bolje zaštite zviždača u BiH

INTEGRITET IZBORNOG PROCESA

decembar

JACANJE INTEGRITETA IZBORNOG PROCESA

TI BiH je u protekloj godini predvodio front organizacija, institucija i ključnih aktera na opolitičkoj sceni u Bosni i Hercegovini koji se zalažu za izmjene zakonodavnog okvira koji regulišu izborni proces koji je kompromitovan kako lošim zakonskim rješenjima tako i namjernim zloupotrebama i opstrukcijama političkih aktera. U tom pogledu TI BiH je uputio nekoliko inicijativa te promovisao prijedloge izmjena Izbornog zakona koje je izradila CIK koje za cilj imaju jačanje integriteta samog izbornog procesa.

maj

FINANSIRANJE POLITIČKIH PARTIJA POD UPITNIKOM

TI BiH je izvršio analizu godišnjih finansijskih izvještaja političkih stranaka utvrdivši da su političke stranke primile donacije od 170 privatnih preduzeća te da je preko 70 ovih preduzeća dobilo ugovore o javnim nabavkama ukupne vrijednosti preko 55 miliona KM, zbog čega je devet stranaka prijavljeno CIK-u. Uz to, identifikovano je preko 800 javnih funkcionera koji su davali donacije strankama a njihovi prilozi su činili 40% od ukupnog broja donacija koje su stranke primile od pojedinaca.

2023

INTEGRITET IZBORNOG PROCESA

MONITORING

Kao rezultat praćenja predizbornog perioda Opštih izbora 2022, TI BiH je objavio izveštaj o praćenju aktivnosti javnih funkcionera, potencijalnim zloupotrebama javnih resursa i finansiranju političkih stranaka pod **nazivom Praćenje izborne kampanje – Opšti izbori 2022⁴**.

Izveštaj je promovisan u okviru konferencije **Unapređenje izbornog integriteta** koja je okupila relevantne aktere tokom jula u Sarajevu, a na kojoj su predstavljeni i prijedlozi za unapređenje izbornog zakonodavstva, kako bi se prije održavanja lokalnih izbora ojačao integritet i vratilo povjerenje građana u izborni proces.

Ovo se prije svega odnosi na pitanje manipulacije sa brojanjem glasova i biračkim spiskovima, trgovine biračkim odborima, zloupotrebe javnih resursa i finansiranja političkih partija.

Nakon objavljivanja postizbornih finansijskih izvještaja za Opšte izbore 2022. koje su političke stranke dostavile Centralnoj izbornoj komisiji, TI BiH je analizirao objavljene izvještaje i **utvrdio da je devet stranaka primalo zakonom zabranjene priloge** od kompanija koje su dobijale tendere od organa izvršne vlasti, zbog čega

⁴ [link](#)

je uputio prijave CIK-u. Dodatno, zabilježena su velika odstupanja između zvaničnih podataka političkih partija i uočenih troškova tokom TI BiH monitoringa, što jasno ukazuje na manjkavost zakonskog okvira i nedostatak kapaciteta institucija koje kontrolišu finansiranje stranaka.

TI BiH je izvršio analizu godišnjih finansijskih izvještaja koje su političke stranke dostavljale CIK-u kako bi se ispitali izvori njihovog godišnjeg finansiranja. Nalazi su pokazali da su političke stranke prijavile da su primile donacije od 170 privatnih preduzeća, a daljom analizom podataka Agencije za javne nabavke BiH utvrđeno je da je preko 70 ovih preduzeća tokom proteklog perioda dobilo ugovore o javnim nabavkama ukupne vrijednosti preko 55 miliona KM.

Tokom 2023., objavljeni su revizorski izvještaji o finansiranju političkih stranaka tokom Lokalnih izbora 2020. godine, u kojima je vidljivo postupanje CIK na osnovu informacija koje je dostavio TI BiH.

Tako je Ured za reviziju CIK na osnovu podataka TI BiH zaključio da je SNSD prekršio Zakon o finansiranju političkih partija jer je nezakonito primio nenovčanu donaciju od Helikopterskog servisa Republike Srpske koji je u trošku građana vozio tadašnjeg člana Predsjedništva BiH Milorada

Dodika na predizborne skupove za Lokalne izbore 2020. godine. TI BiH je dostavio podatke o letovima helikoptera koji su tada bili javno dostupni, a isti su pokazali da su se termini polijetanja i slijetanja helikoptera podudarali sa vremenom održavanja skupova SNSD-a.

Kroz analizu finansijskih izvještaja političkih partija, TI BiH je identifikovao preko 800 pojedinaca na javnim funkcijama u izvršnoj ili zakonodavnoj vlasti, ili u odborima javnih preduzeća i institucija, koji su davali donacije političkim strankama.

Ovi prilozi su činili 40% od ukupnog broja donacija koje su stranke primile od pojedinaca. Među

donatorima su bili direktori i članovi odbora javnih preduzeća i ustanova, uključujući značajan broj direktora i članova odbora školskih odbora u osnovnim i srednjim školama.

Ovi nalazi naglašavaju rasprostranjeno pitanje političkog uticaja u javnom sektoru, posebno u obrazovnom sistemu, koje TI BiH već dugo rješava kroz inicijativu **„Političari, izađite sa časa“** usmjerenu na depolitizaciju škola i obrazovnih institucija.

Takođe, tokom 2023. godine TI BiH je dobio upravni spor protiv Vlade FBiH zbog svojevrjemenog odbijanja da dostavi informacije o poštanskim pismima koje je tadašnji premijer slao penzionerima pred Opšte izbore 2018. godine, a zbog čega mu je Ministarstvo finansija SAD kasnije uvelo sankcije. TI BiH je zatražio

Zabranjene donacije strankama od preduzeća koja su poslovala sa državom

informacije o troškovima, izvorima finansiranja i načinima prikupljanja podataka, te je na kraju primorao Vladu da tu informaciju objelodani putem pravnog postupka.

ZAGOVARANJE

TI BiH je vodio i regionalni istraživački projekat, u saradnji sa IFES-om, čiji je glavni cilj podržati usvajanje i implementaciju digitalnih rješenja od strane nezavisnih institucija koje vrše nadzor nad finansiranjem stranaka i imovinskim kartonima, u cilju poboljšanja transparentnosti i odgovornosti, a u skladu s međunarodnim standardima.

Fokus istraživanja bile su: Crna Gora, Kosovo, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Ukrajina, Moldavija i Gruzija, a nakon provedenih intervjuja i regionalnih konsultacija

sa ključnim institucijama koje su odgovorne za finansiranje političkih stranaka i izjavama o imovini u navedenim zemljama izrađena je analiza „Digitalna rješenja za povećanje transparentnosti i odgovornosti“.

Dodatno, tokom decembra TI BiH je, u saradnji sa Centralnom izbornom komisijom BiH, okupio predstavnike nadležnih institucija zemalja regiona koji su prezentovali najbolje prakse i procedure za sprečavanje zloupotrebe javnih resursa tokom izbornih kampanja, kao i nadzor nad finansiranjem političkih stranaka u okviru konferencije **Integritet političkog finansiranja u regionu**. Ovo je bila prilika i da se predstavi i Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o finansiranju političkih stranaka koju je izradila Centralna izborna komisija BiH.

Konferencija Integritet političkog finansiranja u regionu

INTEGRITET NOSILACA JAVNIH FUNKCIJA I SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA

oktobar

ZAOBILAŽENJE ZAOBILAŽENJA ZAKONA

Kako u Federaciji BiH od 2013. nije formirano tijelo nadležno za sankcionisanje sukoba interesa, čime se onemogućava sankcionisanje ove pojave i zaobilazi primjena Zakona o sukobu interesa, TI BiH je uputio prijavu Etičkoj komisiji Parlamenta FBiH protiv zastupnika Irfana Durića, jer je firma u njegovom vlasništvu dobila poslove vrijednosti preko 60 hiljada maraka od uprave Grada Cazina. TI BiH je zbog sukoba interesa prijavio i novog direktora BH Telekoma Amela Kovačevića, bivšeg savjetnika ministra inostranih poslova BiH Elmedina Konakovića kao i ministara za ljudska prava i izbjeglice BiH Sevlida Hurtića te mnoge druge funkcionere.

INTEGRITET NOSILACA JAVNIH FUNKCIJA I SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA

MONITORING

U cilju jačanja odgovornosti nosilaca javnih funkcija, otkrivanja nespojivosti funkcija i sukoba interesa, te promovisanja transparentnosti u državnim institucijama, nastavljeno je prikupljanje informacija o nosiocima javnih funkcija (izabrani i imenovani funkcioneri, uprave javnih preduzeća i javnih ustanova) i njihovo predstavljanje javnosti putem online platforme – **Registar nosilaca javnih funkcija**⁵.

Trenutno, Registar sadrži informacije o preko **13.000 osoba koje obavljaju različite funkcije** širom Bosne i Hercegovine. S obzirom na turbulentnu političku situaciju u zemlji, podaci se ažuriraju blagovremeno, odnosno čim postanu dostupne informacije o promjenama u javnim funkcijama.

Analizom podataka iz Registra i drugih TI BiH baza podataka identifikovani su brojni slučajevi nespojivosti funkcija, te su obavještavane relevantne nadležne institucije. TI BiH je pratio sve radnje institucija i promovisao

⁵ <https://registar.transparentno.ba/bs-Latin-BA>

razvoj konkretnih slučajeva kako bi se napravile pozitivne promjene u ponašanju vlasti.

U nastavku **su primjeri slučajeva prijava i strateških parnica koji su dali pozitivne rezultate** tokom 2023. godine:

- Nakon što je TI BiH prijavio Amelu Mehmedović iz Živinica, koja je obavljala dvije nespojive funkcije: vijećnicu u lokalnom parlamentu i pomoćnicu ministra u Vladi Tuzlanskog kantona, Ministarstvo u kojem radi pokrenulo je disciplinski postupak.
- Komisija za žalbe Republike Srpske poništila je odluku Republičke komisije za utvrđivanje sukoba interesa RS, koja je ranije utvrdila da bivši savjetnik Željke Cvijanović i bivši ministar u Vladi Republike Srpske, Slobodan Župljanin, nije bio u sukobu interesa, nakon prigovora TI BiH.
- TI BiH je dobio spor protiv Žalbene komisije Republike Srpske, koja je potvrdila odluku Republičke komisije za utvrđivanje sukoba interesa RS, odnosno da odbornik Skupštine opštine Prnjavor Bojan Subotić nije u sukobu interesa, iako je na koji je na sjednici Skupštine opštine glasao za vlastito imenovanje na funkciju direktora javne ustanove.

Dodatno, TI BiH je podnio prijave

o potencijalnim sukobima interesa komisijama na svim nivoima u BiH i drugim nadležnim institucijama.

Prema Komisiji za odlučivanje o sukobu interesa BiH upućena je prijava protiv novog direktora BH Telekoma Amela Kovačevića, bivšeg savjetnika ministra inostranih poslova BiH Elmedina Konakovića. Kovačević je imenovan za generalnog direktora iako Zakon o sprečavanju sukoba interesa BiH ne dozvoljava savjetnicima izabranih zvaničnika da rukovode javnim preduzećima šest mjeseci nakon isteka mandata.

Istoj Komisiji prijavljen je i aktuelni ministar za ljudska prava i izbjeglice BiH Sevlid Hurtić, čija je izdavačka kuća "NAM" iz Tuzle dobila nedavno na dva tendera preko 1,4 miliona KM, iako je privatnim firmama državnih funkcionera izričito zabranjeno da sklapaju poslove vrijednije od 5.000 KM sa bilo kojim organom koji se finansira iz budžeta.

Kako u Federaciji BiH od 2013. nije formirano tijelo nadležno za sankcionisanje sukoba interesa, TI BiH je uputio prijavu Etičkoj komisiji Parlamenta FBiH protiv zastupnika Irfana Durića, jer je firma u njegovom vlasništvu dobila poslove vrijednosti preko 60 hiljada maraka od uprave Grada Cazina.

Osim toga, TI BiH je reagovao na

Ministar za ljudska prava i izbjeglice BiH Sevlid Hurtić, čija je izdavačka kuća dobila dva tendera preko 1,4 miliona KM

blokadu Komisije za odlučivanje o sukobu interesa u BiH, koja nije mogla održati sjednice zbog nedostatka kvoruma, a što je problem koji se ponavlja zbog političkog uplitanja, te sprječava utvrđivanje sukoba interesa.

ZAGOVARANJE

Takođe, tokom prethodne godine TI BiH je izradio analizu o ministarskim i drugim imenovanjima, sa osvrtom na manjkavosti zakonskog okvira kada su u pitanju imenovanja u javnom sektoru, te na koji se način nedostaci reflektuju u praksi, kroz primjere djelovanja TI BiH u pojedinačnim slučajevima kroz Centar za pružanje pravne pomoći.

Cilj analize je predložiti preporuke za unapređenje zakona o imenovanjima i kreiranje konkretnih zagovaračkih inicijativa. Prezentacija analize je predviđena do kraja 2023. godine.

TI BiH je nastavio zagovaranje za usvajanje **novog Zakona o sukobu interesa u institucijama** BiH, imajući u vidu da prethodni prijedlog koji je sačinio TI BiH u saradnji sa međunarodnim organizacijama, nije dobio podršku Parlamenta BiH, ali

je Ministarstvo pravde započelo novi proces izrade zakona.

Dio komentara koje je TI BiH dostavio na posljednju verziju Prednacrtu Zakona o sukobu interesa BiH na E-konsultacijama je usvojen, ali je nacrt skinut nekoliko puta sa sjednice Vijeća ministara te upućen na dalje usklađivanje radnoj grupi.

TI BiH je pomno pratio sve faze procesa, reagujući zbog zastoja, ali i samog pristupa usvajanju ovog zakona.

Kada je riječ o Federaciji BiH, TI BiH je reagovao na povlačenje antikorupcijskih zakona iz procedure od strane Vlade FBiH.

Stoga su podnesene dvije inicijative kabinetu premijera FBiH za vraćanje u proceduru Prijedloga Zakona o sprečavanju sukoba interesa, kao i Zakona o zaštiti prijavitelaca korupcije. Istovremeno je Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, upućena **zvanična inicijativa za donošenje novog zakonodavstva o sukobu interesa i zaštiti prijavitelaca korupcije**.

Funkcioner SNSD-a koji je obavljao višestruke funkcije je dao ostavku nakon postupanja TI BiH i medijskog pritiska

REFORMA JAVNE UPRAVE

novembar

20 GODINA REFORME JAVNE UPRAVE

Na konferenciji povodom dvije decenije reforme javne uprave u BiH prezentovani su podaci koji ukazuju da 68,8% građana BiH nema povjerenje u rad zaposlenih u javnoj upravi a 82,9% smatra da se novac iz budžeta ne troši na pravi način. Gotovo četiri petine ispitanika 78,6% izjavilo je da vjeruje kako se do posla u ovom sektoru dolazi "preko veze" što ukazuje na manjak povjerenja i percepciju građana o korupciju u javnoj upravi.

2023

REFORMA JAVNE UPRAVE

AGENDA 2025

Nastavljene su aktivnosti u oblasti reforme javne uprave u BiH. U tu svrhu, TI BiH je u proteklom periodu pripremao zbornik radova koji daje osvrt na **20 godina reforme javne uprave**. Zbornik radova će dati osvrt na pregled procesa i dometa dvadesetogodišnjeg reformisanja javne uprave u BiH, zatim pitanje strateškog planiranja, koordinacije i izvještavanje o reformi javne uprave u BiH, značaju reforme javne uprave u procesu pristupanja EU, upravljanju ljudskim potencijalima,

te problematizovati i pitanje potrebe reorganizacije javne uprave u Bosni i Hercegovini.

Prezentacija analize je uprilečena na konferenciji koja je organizovana u saradnji sa Uredom koordinatora za reformu javne uprave (PARCO) na kojoj su sumirani dosadašnji rezultati reforme javne uprave u BiH, te su date preporuke u različitim domenima reforme javne uprave.

Javni događaju koji je održan 30. novembra 2023. godine nbio je prilika da se sumira dosadašnji rezultati reforme javne uprave u BiH, te kreiraju zagovaračke preporuke za naredni period.

Pored toga, TI BiH je nastavio sa zagovaračkim aktivnostima vezano za funkcionalnu reviziju i

restrukturiranje javne uprave u BiH u skladu sa preporukama **iz Agende dobrog upravljanja 2025** prema relevantnim domaćim i stranim akterima.

Konferencija 20 godina reforme javne uprave

TRANSPARENTNOST I PRISTUP INFORMACIJAMA

septembar

SLABA TRANSPARENTNOST INSTITUCIJA

Tek 50% javnih institucija odgovorilo na upit u zakonskom roku, pokazala je analiza implementacije zakona o slobodi pristupa informacijama na svim nivoima u BiH u toku 2023. godine, prezentovana u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama. Od onih koje su dostavile odgovore tek je 79,5% javnih ustanova dostavilo odgovore u zakonskom roku dok je tek 49,7% javnih preduzeća ispunilo ovu obavezu u skladu sa zakonom.

2023

TRANSPARENTNOST I PRISTUP INFORMACIJAMA

ZAŠTITA PRAVA NA SLOBODU PRISTUPA INFORMACIJAMA

Tokom 2023.g. TI BiH je pokrenuo 28 upravnih sporova protiv različitih institucija zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama. U istom periodu doneseno je i 18 presuda po tužbama koje je TI BiH podnosio. Od ukupno 18 presuda, 16 presuda doneseno je u korist TI BiH dok je u dva slučaja tužbeni zahtjev TI BiH odbijen.

U naznačenom periodu Centar je Ustavnom sudu BiH uputio 5 apelacija, od kojih se 3 odnose na kršenje člana 6. EKLJP tj. suđenje u razumnom roku, dok se 2 apelacije odnose na meritorne predmete.

Takođe, pravni savjetnici Centra su za stranke-građane sastavili ukupno 4 apelacije za Ustavni sud BiH, te su u 3 slučaja sastavljali tužbe zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama, od kojih su sve tri tužbe usvojene odlukama nadležnih sudova.

Po predstavkama TI BiH koje su se odnosile na kršenja ljudskih prava Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine uputila je preporuku Ministarstvu saobraćaja i veza Republike Srpske i Željeznicama Republike Srpske a.d. Doboj kojom je naloženo da se preispitaju odredbe

Pravilnika o stručnoj osposobljenosti radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja.

Takođe, bitno je naglasiti da je TI BiH dobio dvije presude u svoju korist protiv Agencije za bankarstvo Republike Srpske od kojih je jedna u sporu pokrenutom prošle godine a druga u sporu iz tekuće godine.

TI BiH je od agencije tražio informacije da li su protiv tužene pokrenuti ikakvi sporovi u vezi sa prodajom Sberbanke, te ukoliko jesu da se tražiocu informacija dostavi relevantna dokumentacija, kao i informacije o eventualnim sporovima koje Agencija za bankarstvo ima sa Novom bankom.

Dostavljene su dvije presude, jedna u kojoj je Agencija izgubila spor od tužioca Nove banke, i druga u kojoj je Agencija dobila spor protiv tužioca Sberbank Beč.

ZAGOVARANJE

Tokom izvještajnog perioda, TI BiH je učestvovao u procesu usvajanja novog **Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH**, nastojeći spriječiti usvajanje rješenja koje dodatno ograničava pravo na pristup informacijama.

Nakon što je tokom 2021. godine Ministarstvo pravde BiH dobilo preko 200 komentara vezano za zakon od strane organizacija civilnog društva, TI BiH je tokom 2023. godine opet pripremio i slao komentare

resornom ministarstvu.

Pored toga, TI BiH je organizovao niz sastanaka sa zastupnicima Predstavničkog doma, Ministarstvom pravde BiH i drugim relevantnim akterima u cilju unapređenja predloženih rješenja. Komentari i amandmani su poslani nadležnoj komisiji, svim poslaničkim grupama i svim poslanicima u Parlamentarnoj skupštini BiH. Na žalost, iako su amandmani bili predloženi tokom rasprave o zakonu, ovi amandmani nisu prihvaćeni, te je zakon usvojen u formi koja ne zadovoljava međunarodne standarde.

Povodom obilježavanja **Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama**, održana je konferencija na kojoj je predstavljena analiza implementacije zakona o slobodi pristupa informacijama na svim nivoima u BiH.

Analiza je pokazala da i dalje postoje izazovi kada je u pitanju poštivanje zakona o slobodi pristupa informacijama, te da je tokom 2023. godine i dalje tek oko 50% javnih institucija odgovorilo na upit u

zakonskom roku.

Posebno se ističu razlike u smislu vrste javnih organa, tako je 79,5% javnih ustanova dostavilo odgovore u zakonskom roku, dok je u isto vrijeme tek 49,7% javnih preduzeća ispunilo ovu obavezu u skladu sa zakonom.

Tokom konferencije je poseban fokus stavljen na novi ZOSPI na državnom nivou i njegovim implikacijama, sa obzirom na to da značajno ograničava pristup informacijama od javnog interesa, s obzirom na to da sadrži dugu listu izuzetaka i mogućih ograničenja kod pristupa informacija, te da je Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH dobilo ulogu drugostepenog organa.

Također, fokus diskusije je bio i na zakonskom okviru na nižim nivoima i potrebi za unaprjeđenjem i harmonizacijom zakonodavstva koje se tiče pristupa informacijama u skladu sa najboljom praksom i međunarodnim standardima.

SISTEM INTEGRITETA

jun

PROMOCIJA INTEGRITETA POLITIČKIH PARTIJA

Nakon opsežne analize zakona i prakse internog funkcionisanja i integriteta političkih partija, predložen je paket mjera za uspostavljanje minimalnih standarda unutarstranačke demokratije, transparentnosti, odgovornosti i integriteta, kao što je uspostava jedinstvenih bankovnih računa za sve stranke, povećanje nadležnosti CIK-a u procesu revizije troškova, obaveza objavljivanja finansijskih planova, izvještaja i svih transakcija, proširenje zabranjenih izvora finansiranja, priloga i donacija, detaljnije definisanje povezanih lica te pooštavanje i detaljnije definisanje prekršaja i sankcija.

2023

SISTEM INTEGRITETA

PROMOCIJA INTEGRITETA KAO VRIJEDNOSTI

Tokom 2023. godine TI BiH je provodio istraživanja i analize u okviru izrade **Studije sistema nacionalnog integriteta (NIS)**, pete po redu do sada, a koja će biti objavljena u prvom kvartalu januaru 2024. godine.

Studija pruža detaljnu analizu stanja integriteta u BiH, u skladu sa jedinstvenom metodologijom pripremljenoj od strane TI Sekretarijata, te daje preporuke za svaki od sektora/stubova i kada je riječ o zakonskom okviru i njegovoj provedbi.

Takođe, Studija će dati komparativnu analizu napretka/nazatka BiH u periodu od objave posljednje NIS Studije, koja je objavljena u decembru 2015. godine.

Krajem godine TI BiH je izradio studiju **“Zarobljena država i zarobljeno društvo”** čiji je osnovni cilj razumijevanje veze između korupcije, isključenosti i sukoba, u kontekstu Bosne i Hercegovine, sa fokusom na etničke, vjerske i druge linije.

Studija će pružiti uvid u mehanizme kroz koje korupcija potiče zarobljavanje države i stvara neprijateljstvo među isključenim

grupama, te ponuditi preporuke zasnovane na dokazima prilagođene BH kontekstu, sa namjerom da se adresira korupcija, promoviše inkluzija i ublaže rizici od sukoba.

Na kraju, tokom septembra objavljen je izvještaj o procjeni dostupnosti podataka o političkom integritetu u BiH. Fokus je identifikacija i analiza raznovrsnih skupova podataka važnim za otkrivanje političke korupcije, s posebnim osvrtom na podatke dostupne na državnom nivou. Procjena je uključivala analizu imovinskih kartona javnih zvaničnika, finansiranje političkih stranaka i podatke o javnim nabavkama.

Istovremeno, TI BiH je inicirao formiranje Domaće savjetodavne grupe, koja uključuje osam predstavnika iz različitih sektora (institucije, akademska zajednica, mediji, NVO) poznatih po svojoj stručnosti i predanosti u promicanju transparentnosti i integriteta u politici.

Članovi domaćih savjetodavnih grupa podržavajuće dalje aktivnosti prilikom razvijanja alata za označavanje rizika od korupcije, kao i stvaranje regionalne zajednice prakse.

INTEGRITET POLITIČKIH PARTIJA

Tokom prethodnog perioda TI BiH je nastavio sa aktivnostima vezano za unapređenje integriteta političkih partija u BiH. TI BiH je u prethodnom periodu pripremio i prezentovao analizu zakona i prakse koji se tiču internog funkcionisanja i integriteta političkih partija. Analiza je pokazala

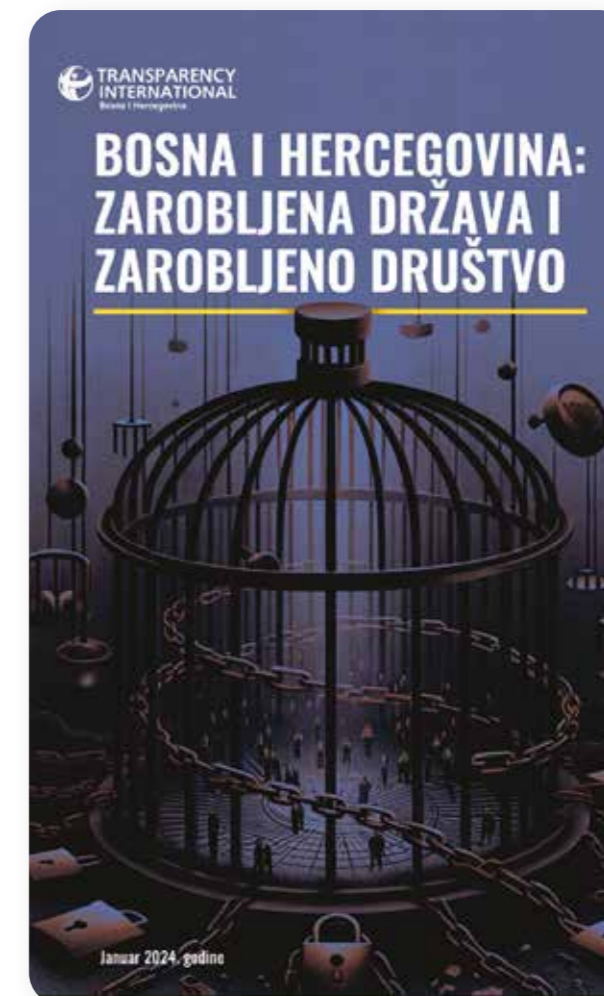
da postoje značajni nedostaci u smislu interne demokratije političkih partija u BiH, te je dala preporuke koje se tiču cjelovitog i sveobuhvatnog regulisanju djelovanja političkih partija kroz usvajanje zakona o političkim partijama koji bi regulisao minimalne standarde unutarstranačke demokratije, unaprijedio transparentnost, odgovornost i integritet političkih partija.

Nakon izrade analize, TI BiH je zajedno sa OSCE Misijom u BiH organizovao konferenciju **“Promicanje integriteta i etike u političkim strankama”** na kojem je predstavljen paket mjera za unapređenje u ovoj oblasti. Konferencija je predstavila početak dijaloga na temu integriteta i etičkih standarda u političkim partijama.

ZAGOVARANJE

TI BiH je nastavio sa aktivnim pružanjem podrške tijelima za prevenciju i borbu protiv korupcije na svim nivoima u BiH. S tim u vezi, TI BiH je u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije uspostavio Savjetodavni tim za praćenje implementacije UNCAC konvencije u BiH, koji je sačinjen od antikorupcijskih timova i tijela na svim nivoima vlasti, drugih relevantnih institucija, te organizacija civilnog društva.

Svrha formiranja ovog tima jeste redovno praćenje i izvještavanje ispunjavanja obaveza proizašlih iz UNCAC konvencije u Bosni i

Publikacija *Bosna i Hercegovina Zarobljena država i zarobljeno društvo*

Hercegovini.

Pored toga, TI BiH je učestvovao u pripremi za izradu nove **AC Strategije na državnom nivou**, te će u saradnji sa drugim međunarodnim institucijama pružiti podršku Agenciji i Radnoj grupi u procesu izrade nove AC Strategije na državnom nivou.

Na osnovu prethodno sačinjene analize potreba za jačanjem kapaciteta osoblja Agencije za javne nabavke BiH, te izrađenog plana obuka TI BiH je organizovao obuku na teme Dinamičkog sistema kupovine i E-kataloga za osoblje Agencije.

Konferencija Između percepcije i institucionalnog odgovora - Uočavanje sa korupcijom kroz zakone i praksu održana povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv korupcije.

U cilju pružanja aktivne podrške u procesu izrade nove **Strategije za borbu protiv korupcije BiH** i pripadajućeg Akcionog plana za period 2024-2028, TI BiH je, u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i UNODC uredom u BiH u decembru 2023. Godine organizovao sastanak Radne grupe za izradu strategije, na kojem su aktivno učestvovali i predstavnici organizacija civilnog društva.

Na kraju, TI BiH je istraživao na koji način se kroz procese i izvještaje finansijske revizije na državnom i entitetskom nivou u Bosni i Hercegovini mogu otkriti potencijalne (zlo)upotrebe javnih sredstava u izbornim kampanjama.

Kao rezultat izrađene su osnovne **Smjernice za identifikaciju upotrebe javnih sredstava za izborne kampanje kroz finansijske revizije javnih institucija.**

Smjernice su promovisane na obuci za revizore vrhovnih revizorskih institucija održanoj tokom septembra, a gdje su revizori imali priliku da istraže ključne aspekte finansijskih revizija u navedenoj oblasti, upoznaju se sa najboljim praksama, te da podijele svoja iskustva i učestvuju u diskusiji o izazovima i njihovim mogućim rješenjima.

TI BiH je učestvovao i u radno-konsultativnoj grupi za izradu Radne verzije Nacrta zakona o finansiranju organizacija civilnog društva FBiH i tokom sastanaka skretao pažnju na pitanja koja su vezana za dodjelu budžetskih sredstava udruženjima, te insistirao da se ove odredbe detaljno regulišu s ciljem smanjenja koruptivnih rizika.

TI BiH je nastavio sa aktivnom podrškom i pružanjem **pomoći Savjetodavnom vijeću za implementaciju OGP Inicijative**, kroz implementaciju mjera iz akcionog plana. S tim u vezi, TI BiH je pružio aktivnu podršku APIK-u u pripremi posebnih smjernica za

dodjelu budžetskih sredstava iz budžeta institucija na državnom nivou.

Smjernice su usvojene od strane APIK-a i imaju cilj unapređenje transparentnosti procesa dodjele budžetskih sredstava iz javnih budžeta.

U narednoj fazi će ove smjernice biti predstavljene i iskomunicirane sa ostalim institucijama na državnom nivou, prvenstveno sa Ministarstvom pravde i Ministarstvom finansija. Također, u narednom periodu je planirano da ove smjernice, u saradnji sa antikorupcijskim tijelima i timovima budu prenesene i na niže nivoe vlasti.

Osim kroz zagovaranje za unapređenje zakonskog okvira, TI BiH je tokom izvještajnog perioda dodatno promovisao proaktivnu transparentnost i uključenja građana u proces donošenja odluka.

S tim u vezi, izrađena je **analiza praksi vlada i parlamenata**⁶ na svim nivoima kada su u pitanju objave materijala za sjednice kao i materijala i informacija o održanim javnim konsultacijama, odnosno transparentnost procesa donošenja odluka.

Analiza je pokazala da niti jedna vlada na svim nivoima vlasti u BiH ne objavljuje materijale za sjednice vlada na svojim web stranicama, dok je samo kod Vlade ZDK moguće naći usvojene materijale i

⁶ <https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2023/06/Pregled-nivoa-proaktivne-transparentnosti-procesa-donosjenja-odluka.pdf>

odluke, uključujući i zakone.

S druge strane, polovina skupština kantona u FBiH objavljuje samo dnevne redove sjednica, bez objave materijala koji će biti razmatrani na sjednicama.

Nakon prezentacije analize TI BiH je uputio **20 inicijativa vladama i parlamentima** i to

- Dom Naroda FBiH,
- Vlada FBiH,
- Predstavnički Dom FBiH,
- Narodna Skupština RS,
- Vlada RS,
- Skupština HNK,
- Vlada HNK,
- Skupština SBK,
- Vlada SBK,
- Skupština K10,
- Skupština BPK,
- Vlada BPK,
- Skupština TK,
- Vlada TK,
- Vlada ZDK,
- Vlada ZHK,
- Vlada ŽP PK,
- Vlada KS,
- Vlada USK,
- Vijeće Ministara BiH.

Cilj inicijative je unapređenje transparentnosti procesa donošenja odluka koje se tiču unapređenja proaktivne transparentnosti, sa fokusom na adresiranje uočenih nedostataka i objavu relevantnih materijala i odluka vlada i parlamenata, a u narednom periodu će aktivno provoditi zagovaračku kampanju o značaju proaktivne objave podataka, te pružati podršku institucijama u implementaciji

proaktivne transparentnosti.

U sklopu zagovaranja za **unapređenje antikorupcijskog zakonodavstva** i efikasnosti u primjeni zakona, u martu mjesecu je organizovan okrugli stol na visokom nivou pod nazivom Antikorupcijski Dijalog, u saradnji sa Švedskom ambasadam i Delegacijom EU u BiH, a koji je okupio rukovodioce institucija zakonodavne, izvršne, sudske vlasti, nadzornih tijela, kao i predstavnike međunarodne zajednice, civilnog društva i medija.

TI BiH je posebno predstavnicima institucija predstavio prioritete definisane kroz Agendu dobrog upravljanja, te su posebno date preporuke za pojedinačne sektore i provođenje reformi, uključujući **izmjene i dopune Zakona o VSTV**, zakona o sprečavanju sukoba interesa, zakona o sudovima, zaštitu prijavitelja korupcije, te depolitizaciju javnih preduzeća.

TI BiH je u junu 2023. godine objavio i ažuriran **izvještaj o stanju provedbe 14 prioriteta Evropske komisije**,⁷ koji daje analizu implementacije prioriteta po svim oblastima, te je TI BiH u prethodnom periodu postao jedan od najrelevantnijih izvora informacija kada je riječ o provedbi prioriteta.

TI BiH je promovisao nalaze putem članaka, saopštenja, istupa u medijima i javnih događaja, a

⁷ <https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2023/07/ispunjavanje-prioriteta-2023-prelom-WQ-1.pdf>

Pregled ispunjenosti 14 prioriteta za članstvo BiH u EU

posebno s osvrtnom na činjenicu da je i dalje samo jedan prioritet u potpunosti proveden i odnosi se na funkcionisanje Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, dok ostali ključni prioriteti nisu ispunjeni.

To se posebno odnosi na unapređenje izbornog zakonodavstva, Zakon o sudovima, antikorupcijskih zakona poput zakona o sukobu interesa i zaštiti prijavitelja korupcije.

Pored toga, analiza je pokazala da u pojedinim segmentima je ostvaren i nazadak, u vidu predlaganja i usvajanja rješenja koja su usmjerena na ograničavanje ljudskih prava i sloboda, posebno u segmentu slobode govora i izražavanja i slobode udruživanja, te osiguranja pravne sigurnosti.

S obzirom na najave otvaranja pregovora između EU i BiH, TI BiH je inicirao **i jačanje koordinacije sa civilnim društvom** kako bi se uspostavio okvir za praćenje svih

relevantnih procesa.

S ciljem pripreme organizacija civilnog društva, u oktobru mjesecu u Sarajevu su TI BiH i Inicijativa za monitoring EU integracija (SOC) održali obuku za predstavnike civilnog društva o procesu pregovaranja zemalja sa Evropskom unijom, gdje su podijeljena ii iskustva susjednih zemalja (Srbija i Crna Gora) o njihovom procesu praćenja pregovora od strane civilnog društva, te diskutovano sa predstavnicima civilnog društva u BiH o mogućnostima i potencijalnim načinima direktnog učešća u praćenju procesa pregovaranja BiH sa Evropskom unijom.

U okviru generalnih napora na praćenju procesa EU integracija, TI BiH je u oktobru u Sarajevu održao **i novi Integracijski forum** - regionalnu konferenciju na temu evropskih integracija, sa osvrtnom na 20 godina od samita u Solunu. Konferencija je okupila regionalne i domaće eksperte, bivše diplomate i visoko rangirane političare iz regiona, predstavnike pravosuđa, akademske zajednice, civilnog društva i medija.

TI BiH je sa učesnicima diskutovao o različitim pristupima EU u odnosu na zemlje regiona, iskustvima u procesima pregovora, reformama koje (ni)su provedene, te o uticaju geopolitičkih faktora na odnos EU i regiona, te implikacijama za naredni period.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv korupcije TI BiH je u decembru 2023.

Godine organizovao konferenciju pod nazivom **“Između percepcije i institucionalnog odgovora: Uočavanje sa korupcijom kroz zakone i praksu”** na kojoj je diskutovano o izazovima koji prate proces unaprjeđenja borbe protiv korupcije u BiH, te je zaključeno da zakonski okvir, odnosno njegova neadekvatnost predstavlja jedan od ključnih problema u ovoj oblasti.

Poseban fokus je stavljan na izmjene Zakona o VSTV-u koje ne omogućuju potpunu transparentnost i odgovornost institucija, dok je primjena zakona onemogućena jer još uvijek nije uspostavljen odjel za provjeru imovinskih kartona sudija i tužilaca.

Na konferenciji su predstavljene i rezultati istraživanja javnog mnijenja u BiH o korupciji, koje je pokazalo da je korupcija jedan od tri najvažnija pitanja sa kojima se svakodnevno suočavaju građani u BiH. Građani smatraju da je korupcija najprisutnija u zdravstvu (53,9%), policiji (43,1%) i pravosuđu (40,7%). Pored toga, 63% građana BiH smatra da je stepen korupcije u zemlji veoma visok.

ŠKOLE I EDUKACIJE

KAMP IDEJA ALUMNISTA ŠKOLE INTEGRITETA

Organizovana je sesija alumnista Škole integriteta na temu "Zapadni Balkan: Evropske integracije i regionalna saradnja" u sklopu koje je održan "Kamp ideja" - prilika za alumniste da predstave svoje inicijative, projekte i ideje za rješavanje društvenih problema. Na ovaj način alumnisti su predstavili projekte na kojima već rade ili potencijalne projekte i ideje na kojima bi željeli raditi u budućnosti u saradnji sa drugim zainteresovanim subjektima.

mart

ŠKOLE I EDUKACIJE

NOVA GENERACIJA LIDERA

Tokom izvještajnog perioda TI BiH je nastavio sa edukacijom i umrežavanje mladih lidera kroz TI BiH **Školu integriteta**, te su završene peta i šesta generacija. Do sada je kroz školu integriteta prošlo preko 170 mladih ljudi u BiH.

Inače, škola integriteta se temelji na konceptu sistema društvenog integriteta koji uključuje ključne institucije, sektore ili "stubove" koji doprinose integritetu, transparentnosti i odgovornosti u društvu.

Škola kombinuje akademski sa praktičnim pristupom, a cilj joj je razvoj i sticanje znanja i vještina potrebnih mladim aktivistima, budućim liderima za uspješan društveni angažman i djelovanje u javnom interesu.

Također, održana je i nova sesija Alumni škole integriteta, sa ciljem održavanja mreže mladih lidera i pružanja podrške u njihovim inicijativama na lokalnom nivou.

Pored Škole integriteta, TI BiH je započeo program "**PressStart**" za mlade, studente žurnalistike i aktiviste civilnog društva koji žele istraživati korupciju i zloupotrebu javnih resursa. Program je posebno

osmišljen kako bi svima koji imaju ambiciju da se posvete istraživačkom novinarstvu omogućio usvajanje praktičnih znanja i vještina, ponudio podršku i pružio neophodne resurse za pokretanje sopstvenog medija ili kanala na društvenim mrežama.

Tokom decembra organizovan je prvi set obuka koji se odnosi na teme:

- Osnove novinarstva,
- nove tehnologije i
- istraživanje korupcije.

Program, pored edukativne komponente pri kojoj polaznici dobijaju osnovna znanja i praktične vještine bavljenja novinarstvom, polaznicima pruža tehničku i materijalnu podršku za pokretanje sopstvenog medija kroz zakup hostinga, domena i izrade web stranice za medijski portal putem kog će se plasirati i objavljivati sadržaj.

OBUKE ZA DRŽAVNE SLUŽBENIKE

S ciljem unaprjeđenja mehanizama integriteta u javnom sektoru, tokom izvještajnog perioda TI BiH je održao obuke za predstavnike Opće bolnice u Sarajevu u **korupciji u zdravstvu**, sa posebnim fokusom na transparentnost, odgovornost, integritet, sukob interesa, javne nabavke i proces zapošljavanja.

Također, održana je obuka za predstavnike Općine Tešanj o **značaju proaktivne transparentnosti** u radu lokalne administracije, dok je za općinske vijećnike u Tešnju održano predavanje o značaju transparentnosti i učešća

javnosti u procesu donošenja odluka u BiH.

TI BiH je u saradnji sa Agencijom za državnu službu FBiH održao trening državnim službenicima FBiH na temu **Pravo na pristup informacijama od javnog značaja**. Treningu je prisustvovalo 60 državnih službenika koji su stekli znanja o vođenju posebnog upravnog postupka pristupa informacijama.

VAŽNOST RODNO OSJETLJIVE KORUPCIJE

Naslanjajući se na aktivnosti iz ranijeg perioda, te objavljenim analizama o rodu i korupciji, kao i o **sextortion-u kao posebnom obliku korupcije**, TI BiH je tokom izvještajnog perioda, u saradnji sa Udruženjem žena sudija, organizovao obuku o ovoj vrsti korupcije za predstavnike civilnog društva i medija.

Učesnici na obuci su imali mogućnost da unaprijede znanja o pravnom okviru, kao i o neophodnim izmjenama zakonskog okvira i prakse u cilju efikasne borbe protiv ove vrste korupcije.

Poseban fokus obuke je bio na **sekundarnoj viktimizaciji** kao negativnoj društvenoj reakciji na primarnu viktimizaciju, gdje osobe trpe dodatnu štetu zbog djelovanja

institucija, medija i pojedinaca.

JAČANJE KAPACITETA OCD

Nastavljeno je sa aktivnostima jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva u BiH.

Nakon pripreme i objave **Priručnika za zagovaranje za organizacije civilnog društva**, održana su tri treninga o zagovaranju, na kojima je učešće uzelo preko 30 predstavnika OCD te su unaprijedili svoja znanja o procesu zagovaranja, te alatima i pristupima koje mogu koristiti u procesu pripreme i implementacije zagovaračkih aktivnosti.

Organizovanje treninga odgovor je na sve veće izazove i opasnosti sa kojima se suočavaju u svom radu posebno u kontekstu sve restriktivnijih zakonskih rješenja i porasta represivnih mjera širom BiH.

Temama poput etičkog izvještavanja, prevencije protivpravnih postupaka, i mehanizmima zaštite u krivičnom procesu, cilj ovih radionica bio je podići svijest o važnosti slobode izražavanja i informisanja, kao i stvaranju sigurnijeg okruženja za novinare i aktiviste.

KOMUNIKACIJA SA JAVNOŠĆU I MEDIJIMA

 8.607 MEDIJSKIH NASLOVA

 7.785 INTERNET PORTALI

 516 TELEVIZIJSKI PRILOZI

 306 NOVINSKI ČLANCI

KOMUNIKACIJA SA JAVNOŠĆU I MEDIJIMA

U 2023. godini TI BiH je postigao značajan napredak u području komunikacija i medijske prisutnosti.

Osim istraživanja novih kanala i formata za plasiranje sadržaja i komunikaciju poruka TI BiH široj publici i zainteresovanoj javnosti, poseban fokus stavljen je na jačanje postojećih platformi i učvršćivanja položaja udruženja kao vodećeg glasnogovornika među organizacijama civilnog društva i kreatora poruka u oblasti javnog komuniciranja na teme od značaja za rad i programske ciljeve rada udruženja, kao što su sukob interesa, korupcija, rad pravosuđa, reforme javne uprave, javne nabavke i transparentnost i odgovornost organa javnih organa.

Ovaj izvještaj pruža uvid u različite aspekte komunikacijske strategije i rezultate postignute u toku godine.

PRISUTNOST U MEDIJIMA

Ukupan broj medijskih objava na temelju aktivnosti TI BiH na internetu je iznosio 7,785 članaka u portalima, dok su na televiziji objavljena 516 priloga uz 306 članka u štampanim medijima.

Objava 8.607

Internet 7.785 (6.916 u 2022)

Televizija 516 (436 u 2022)

Štampa 306 (259 u 2022)

Na web stranicama TI BiH i **transparentno.ba** objavljeno je ukupno 199 tekstova, s 168 objavom na ti-bih.org i 31 na Transparentno.ba.

UTICAJ NA JAVNO MNJENJE

TI BiH je u toku 2023. godine, koristeći interne kapacitete u oblasti komuniciranja i kreiranja poruka a oslanjajući se na rezultate sopstvenih istraživačkih aktivnosti **uticao na percepciju javnosti** o važnim pitanjima iz oblasti borbe protiv korupcije ali i reformskih procesa koji su značajni za proces pridruživanja Bosne i Hercegovine u EU.

Posebno se ističe djelovanje na problematizaciji nedostatka napretka u ključnim oblastima koji su definisani u 14 prioriteta koje su pred BiH postavljene u cilju dobijanja statusa kandidata za članstvo u EU.

Osim stručne analize i medijskih članaka te raznim događajima koji su okupljali stručnu i širu publiku, TI BiH je u **javnost nametnuo spoznaju da je BiH nazadovala**⁸ u mnogim segmentima koji su sadržani u 14 prioriteta iz Mišljenja Evropska Komisije za članstvo u EU te da su najavljene reformske indikacije ništa

8 https://clipping.parameter.ba/v3.0/media/file?filePath=2023/10/31/7908678f-781e-11ee-bfff-25fe152f23d/part_mp4_0.mp4&title=Nevladine+organizacije+upozoravaju+na+nismo+ni+blizu+ispunjavanja+14+prioriteta&dcStringToken=50ccfb88-4e50-4e5b-8673-2d7357a51150

više nego paravan koji političkim liderima omogućava ostanak na pozicijama vlasti i uticaja.

Zahvaljujući rezultatima monitoringa finansiranja nevladinih organizacija iz javnih budžeta TI BiH je u javnosti među prvima **popularizovao temu zloupotrebe sporta za potrebe političke promocije** odnosno korupcijske rizike kod finansiranja sportskih klubova i događaja.

Pri tom se posebno ističu priče o izbjegavanju primjene Zakona o javnim nabavkama prilikom izgradnje sportskih terena za organizovanje teniskog turnira **“Srpska open”**⁹ kao i tema sukoba interesa javnih funkcionera u oblasti finansiranja klubova u Premijer ligi BiH, koje je izazvala **velike reakcije u javnosti**¹⁰ i **interesovanje medija**¹¹ koji su prepoznali TI BiH za relevantnog sagovornika na **ove teme**.¹²

Značajan prodor u javnu svijest TI BiH je ostvario i na temu **zloupotrebe prirodnih resursa i uticaja korupcije na prirodnu sredinu**, prije svega promocijom

9 https://clipping.parameter.ba/v3.0/media/file?filePath=2023/05/13/adcb288f-f1c4-11ed-bfff-a591b8e94e29/part_mp4_0.mp4&title=Sumnje+u+neregularnost%3A+Srpska+Open+bez+izjave%3A+o+tro%3A+kovima&dcStringToken=50ccfb88-4e50-4e5b-8673-2d7357a51150

10 <https://www.akta.ba/vijesti/bih/162612/celnici-sest-klubova-premier-lige-godinama-u-sukobu-interesa-ti-bih-uputio-prija>

11 https://www.slobodna-bosna.ba/vijesti/301077/patkovani_predvodi_listu_ovo_su_chelnici_sest_fudbalskih_klubova_premier_lige_godinama_u_sukobu_interesa_transparency_international_bih_uputio_prijave.html

12 <https://mondo.ba/Sport/Fudbal/a1222228/Transparensi-internacional-Republika-Srpska-legalizuje-sukob-interesa-zbog-Milana-Tegeltije-i-Borac.html>

istraživanja transparentnosti u oblasti koncesija, čija posljedica je prva jedinstvena baza koncesionih ugovora u Bosni i Hercegovini. Senzibiliziranje javnosti za ovaj značajan segment u oblasti korupcije je potpomoglo i gostovanje nekoliko aktivista i predstavnika neformalnih grupa građana u podkastu “Pretres”, kao što su stanovnici sela **Bistrica i Bukova Kosa**¹³, koji se suočavaju sa pritiscima privatnih kompanija koje, u sprezi sa vlastima, vrše ilegalnu eksploataciju prirodnih resursa na štetu javnih interesa ali i mještana.

Nakon gostovanja u podkastu, koje je zabilježilo preko 21 hiljadu pregleda, interesovanje javnosti za ovu problematiku je poraslo a **mediji su dali značajan prostor** ovim i sličnim aktivistima i grupama građana koji su istupili u javnost i progovorili o negativnim uticajima koji sprega politike, privatnog interesa i korupcije ima na prirodnu sredinu i zdravlje ljudi.

Jedan od najizazovnijih momenata u smislu medijske prisutnosti i uticaja na javnost svakako je odgovor na **najavu uvođenja posebnog registra** o javnosti rada neprofitnih organizacija, kojim političko rukovodstvo Republike Srpske želi organizacije koje ne zavise od javnih izvora finansiranja odnosno one koje se ne finansiraju iz budžeta nego iz stranih izvora označiti kao “agentima stranog uticaja”

13 <https://youtu.be/20mbE3dbTqC>

kako bi umanjila značaj i legitimnost svake kritike na rad vlasti.

TI BiH je objavio seriju sadržaja koji ukazuju kako su upravo organi vlasti Republike Srpske, posebno Vlada i nadležna ministarstva upravo najveći korisnici stranih donacija iz raznih programa pomoći, naročito EU fondova i programa Vlade SAD.

Osim infografika koje pokazuju iznose donirane od strane međunarodnih partnera, najveću reakciju javnosti izazvali su video snimci¹⁴ prethodnih izjava Milorada Dodika u kojima hvali saradnju USAID-a sa Vladom RS sa jedne, dok sa druge strane organizacije civilnog društva koje sarađuju sa ovom organizacijom naziva "mešetarima" i stranim agentima.

Transparency International u Bosni i Hercegovini je u prošloj godini nastavio svoj rad na medijskoj

¹⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=vyz21ht4h8>

prisutnosti te se, zahvaljujući blagovremenim medijskim istupima i iznošenjem stavova koji su zasnovani na činjenicama, profilisao kao ne samo **relevantan sagovornik** za širok spektar tema iz društveno-političke sfere interesovanja, već se pozicionirao kao **bitan faktor u kreiranju javnog mnjenja** koji je sposoban da nametne teme od značaja za medijsku ali i širu javnost.

U prilog ovoj tezi idu ne samo nalazi press clipping-a koji se radi kontinuirano i koji pokazuje konstantan rast u svim aspektima medijskog pojavljivanja već i ostale nezavisne analize i monitorinzi medijskog pojavljivanja OCD u BiH.

Tako se u analizi „**Kako su mediji izvještavali o aktivnostima civilnog društva: OD POTVRDE POLITIČKIH STAVOVA MEDIJA DO UKAZIVANJA NA DRUŠTVENE PROBLEME**“¹⁵ Udruženja za razvoj

¹⁵ <https://mediaplaninstitut.files.wordpress.com/2022/11/kako-su-mediji-izvjestavali-o-aktivnostima-civilnog-drustva-1.pdf>

medija i promociju profesionalnog novinarstva - Medijska inicijativa, izrađena uz podršku regionalnog projekta SMART Balkan TI BiH pominje kao OCD sa **najviše pojavljivanja** u glavnim medijskim kanalima kao što su TV stanice, internet portali i štampani mediji u BiH.

DRUŠTVENE MREŽE

1. Facebook: Zabilježeno je 213 objava s dosegnutih 1.652.566 ljudi i koje su ostvarile 14.246 angažmana (komentara, dijeljenja, reakcija itd)
2. Instagram: Zabilježeno je 144 objava s dosegnutih 420.275 ljudi i 5.454 angažmana.
3. Twitter: 468 objave s dosegnutih 1.910.540 ljudi i 69.180 angažmana.
4. LinkedIn: Zabilježeno je 31 objava s dosegnutih 4.573 ljudi i 146 angažmana.
5. YouTube: Ostvareno je 26 objava sa 67.092 pregleda na kanalu Podcasta Pretres koji je započeo novu sezonu emitovanja, a na TI BiH kanalu 19 videa objava s 40,3 hiljade pregleda.

WEB STRANICE I DIGITALNI ALATI

Web stranica TI BiH ti-bih.org zabilježila je **130.454** posjeta a portal za objavu istraživačkih tekstova na temu praćenja raspolaganjem javnim resursima [Transparentno.ba](https://transparentno.ba) **66.214**

Infografika na temu donacije iz inostranstva Vladi RS kao primjer komunikacije kompleksnih političkih tema široj javnosti sa ciljem kreiranja šire podrške za djelovanje TI BiH i ostvarivanje strateških ciljeva.

pregleda u toku prošle godine.

Projekti koji su nastali kao rezultat istraživačkog rada udruženja a koji su fokusirani na transparentnost rada pravosudnih organa, zakonodavnih i izvršnih organa vlasti kao i javnih preduzeća i ustanova te praćenje načina raspodjele javnih sredstava kao što su AC Monitor (**396**), Indeks pravosuđa (**2.273**), Mapa procesuiranja korupcije (**130.454**), Projekat POPULUS (**569**), platforma za prijavu korupcije PrijaviKorupciju.

org (5.823), Reflektor, Registar javnih preduzeća, Registar javnih funkcionera (136.34), Registar koncesija (2.905) i Ustanove (15.187) zajedno su zabilježili 171.241 pregled što pokazuje veliko interesovanje javnosti ne samo za rezultate rada javne vlasti već i obimom i načinom javnih resursa kojim raspolažu.

KREIRANI SADRŽAJI

Kreirano je ukupno 102 teksta koji promovišu aktivnosti, stavove i rezultate rada Transparency International u BiH od čega su 51 saopštenja za medije, 9 najava za različite događaje, 42 teksta opšte tematike kao što je tematski uradak na temu **30 godina rada globalnog pokreta Transparency International**¹⁶ sa osvrtom na 20 godina rada TI u BiH.

U oblasti društvenih mreža i digitalnih medija kreirano je 179 grafika (uglavnom za Instagram i Facebook), 33 videa za Instagram, 42 za Facebook, i 45 za YouTube (19 za TI BiH i 26 za podcast Pretres).

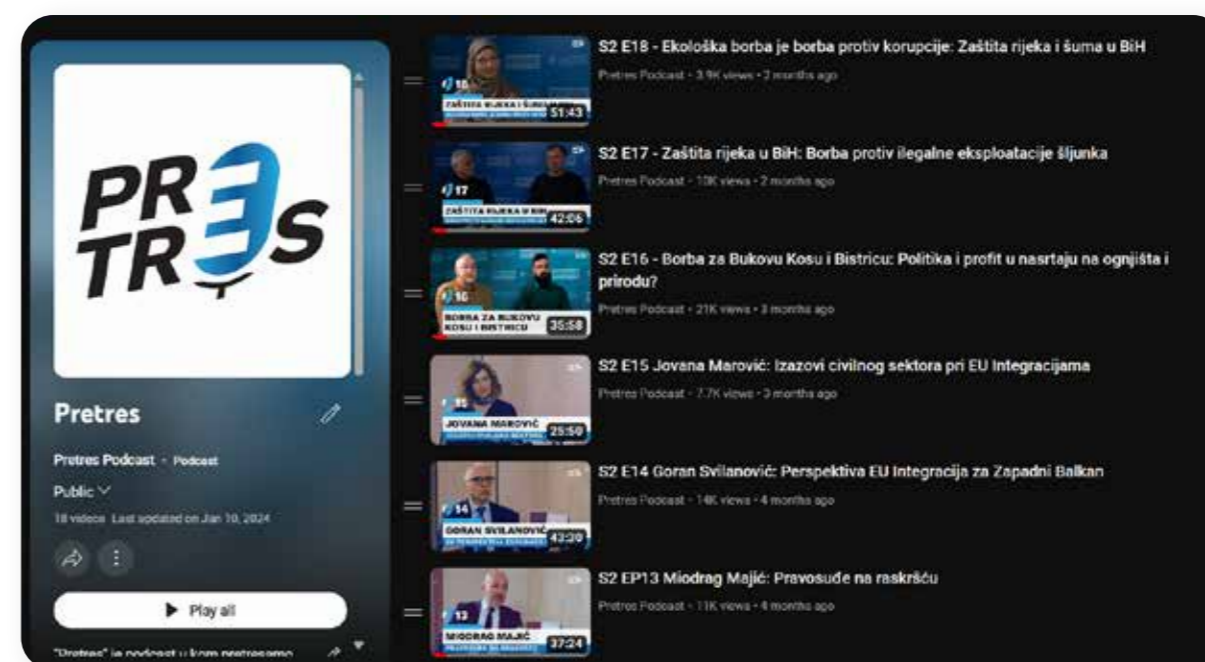
Tokom 2023. godine TI BiH je u saradnji sa portalom Capital pokrenuo novu sezonu **Pretres podcasta**, koji sa relevantnim sagovornicima diskutuje o pitanjima borbe protiv korupcije, te značaju jačanja integriteta i odgovornosti u različitim segmentima društva.

Fokus ove serije razgovora su **EU integracije** i trendovi u regionu s jedne strane (gdje su snimljene emisije sa Miodragom Majićem,

¹⁶ <https://ti-bih.org/blog-trideset-godina-globalne-borbe-protiv-korupcije/>

Goranom Svilanovićem i Jovanom Marović), ali i **uticaj korupcije na životnu sredinu** pa su među sagovornicima planirani aktivisti i organizacije koje zagovaraju bolju i adekvatniju zaštitu prirodnih resursa i koncesija u BiH.

Tokom druge sezone planirana je objava 8 epizoda. Značaj podcasta se ogleda u tome da je na inovativan način problematizirao temu korupcije i borbe protiv korupcije, te otvorio dodani kanal komunikacije TI BiH prema široj društvenoj zajednici.

Druga sezona podcasta Pretres ugostila je istaknute ličnosti iz oblasti pravosuđa, EU integracija i regionalnih prilika ali i aktiviste i predstavnike neformalnih grupa koje se bore za zaštitu prirodne sredine nasuprot rastućoj prijetnji od nelegalne eksploatacije prirodnih resursa koja je uzela maha u Bosni i Hercegovini.

ISTRAŽIVANJA, ANALIZE I PUBLIKACIJE NASTALE U 2023. GODINI

BOSNA I HERCEGOVINA: ZAROBLJENA DRŽAVA I ZAROBLJENO DRUŠTVO

Publikacija "Bosna i Hercegovina: Zarobljena država i zarobljeno društvo" analizira kako nasljeđe konflikta i sistematična korupcija oblikuju društveno i političko uređenje BiH.

PRIRUČNIK "ZAŠTITA PRAVA NOVINARA I AKTIVISTA NAKON REKRIMINALIZACIJE KLEVETE"

Priručnik "Zaštita prava novinara i aktivista nakon rekriminalizacije klevete" izrađen je s ciljem pružanja smjernica i savjeta novinarima i aktivistima u Bosni i Hercegovini, posebno u svjetlu nedavnih promjena zakonodavstva koje kriminalizira klevetu i iznošenje ličnih i porodičnih prilika.

IZVJEŠTAJ O MONITORINGU PROCESUIRANJA SLUČAJEVA KORUPCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2022/23. GODINU

TI BiH i BIRN sprovode monitoring suđenja u izabranim slučajevima korupcije i organizovanog kriminala. Monitoring suđenja vrši se u ukupno 35 predmeta, koji su metodologijom TI BiH, ali i definicijama Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH prepoznati kao predmeti visoke ili srednje korupcije.

IZVJEŠTAJ O MONITORINGU IZBORNE KAMPANJE IZBORI 2022

Izveštaj o provedenom monitoringu predizbornih aktivnosti političkih subjekata za Opšte izbore 2022. godine sa podacima o troškovima kampanja političkih partija, medijskog predstavljanja, zloupotrebama javnih resursa i kršenja pravila u toku kampanje.

PROCES INTEGRACIJE BIH U EU: 14 PRIORITETA IZ MIŠLJENJA EVROPSKE KOMISIJE 4 GODINE POSLIJE

Pregled provođenja zakonodavnih i institucionalnih reformi u cilju ispunjavanja 14 ključnih prioriteta koji su postavljeni kao uslov za dalji napredak BiH u procesu EU integracija.

CENTRALIZOVANE JAVNE NABAVKE

U analizi se istražuje pojam objedinjavanja javnih nabavki, analiziraju prednosti i izazovi centralizovanih nabavki, te daje pregled stanja u Bosni i Hercegovini.

PRIMJENA ZAKONA O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA U BIH

Pregled primjene zakonskih rješenja iz oblasti slobode pristupa informacijama i djelovanja Transparency International u Bosni i Hercegovini na polju istraživanja transparentnosti javnih institucija, odnosno dostupnosti javnih informacija.

PRIRUČNIK ZA ZAGOVARANJA ZA UDRUŽENJA I GRAĐANE U BIH

U priručniku su jednostavnim i neposrednim jezikom opisane tehnike zagovaranja koje se koriste u BiH kao i "uspješni" slučajevi zagovaranja u posljednjih 10 godina. Kažemo "uspješni" jer uspjeh ima nekoliko nivoa, a formalno usvajanje promjene politike često je praćeno dugotrajnom borbom da se ona sprovede u djelo (npr. da se usvoje neophodni propisi ili da se izdvoje potrebna sredstva).

PODACI O POLITIČKOM INTEGRITETU U BOSNI I HERCEGOVINI – POSMATRANJE INTEGRITETA NA ZAPADNOM BALKANU I TURSKOJ

Ovaj izvještaj se zasniva na procjeni baza podataka relevantnih za politički integritet, posebno u pogledu razvoja indikatora rizika i promovisanja transparentnosti u Bosni i Hercegovini.

ANALIZA PRIMJENE ZAKONA O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA 2022.

Istraživanje o načinu primjene najbitnijih instituta u postupku ostvarivanja pristupa informacijama, i koliko institucije poštuju date rokove i druge procesne i materijalne odredbe.

ANALIZA DISCIPLINSKE ODGOVORNOSTI NOSIOCA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA U BIH

Analiza disciplinske odgovornosti nosioca pravosudnih funkcija sa osvrtom na svrsishodnost i efikasnost vođenja disciplinskih postupaka od strane disciplinskih komisija, učestalost zakazivanja i održavanja disciplinskih ročišta, kao i kaznene politike VSTS-a sa preporukama za unapređenje institucije poštuju date rokove i druge procesne i materijalne odredbe.

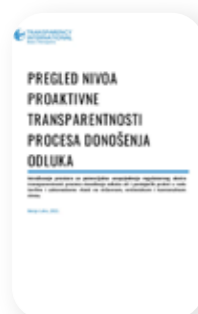
ANALIZA EFIKASNOSTI I INTEGRITETA DISCIPLINSKIH POSTUPAKA PROTIV SUDIJA I TUŽILACA U BOSNI I HERCEGOVINI

Predmet ove analize su efikasnost i integritet disciplinskih postupaka protiv sudija i tužilaca zasnovanih na praćenju disciplinskih postupaka koji su vođeni u periodu od godinu dana, od 01. 03. 2022. godine do 29. 03. 2023. godine, u različitim fazama postupka u trenutku posmatranja.

IZVJEŠTAJ O MONITORINGU PROCESUIRANJA KORUPCIJE PRED SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI 2022

Izvještaj prati efikasnost organa u svim fazama krivičnog postupka, uključujući zaprimanje prijave, pokretanje istrage, podizanje optužnice i izricanje presuda za korupcijska djela. Na taj način se može izvući zaključak o efikasnosti pojedinačnih pravosudnih organa i trendovima na različitim nivoima vlasti.

PREGLED NIVOA PROAKTIVNE TRANSPARENTNOSTI PROCESA DONOŠENJA ODLUKA

Analiza ima za cilj da kroz presjek postojećeg stanja ukaže i identifikuje prostor za potencijalna unaprjeđenja regulatornog okvira transparentnosti procesa donošenja odluka, ali i postojećih praksi u radu izvršne i zakonodavne vlasti na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou.

Za podršku u ostvarenju predstavljenih rezultata zaslužni su **Embassy of Sweden in Sarajevo, United States Agency for International Development (USAID), Open Society Foundation in BiH, National Endowment for Democracy, European Union, Royal Netherlands Embassy in Sarajevo, Norwegian Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Foreign Affairs of Germany, International Foundation for Electoral Systems.**

© **TRANSPARENCY INTERNATIONAL U BOSNI I HERCEGOVINI**

Banja Luka

Krfska 64e

78000 Banja Luka

Sarajevo

Mula Mustafe Bašeskije 9

71000 Sarajevo

www.ti-bih.org

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**

Bosna i Hercegovina